અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૫૦૬૫/૨૦૧૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૨૦૬૪/૨૦૧૮ માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૨૫૪/૨૦૧૮

સાથે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૨૫૪/૨૦૧૮ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧/૨૦૧૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૪૨૩૭/૨૦૧૮ માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૨૫૫/૨૦૧૮

સાથે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૨૫૫/૨૦૧૮ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧/૨૦૧૮

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૬૩૬૯/૨૦૧૬ માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૭૭/૨૦૧૭

સાથે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૭૭/૨૦૧૭ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧/૨૦૧૭

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૬૫૮૭/૨૦૧૬ માં

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૯૪/૨૦૧૭

સાથે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નંબર ૧૯૪/૨૦૧૭ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૨/૨૦૧૭

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૨૦૬૪/૨૦૧૮

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૨૦૬૪/૨૦૧૮ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧/૨૦૧૮

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૪૨૩૭/૨૦૧૮

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૪૨૩૭/૨૦૧૮ માં

સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧/૨૦૧૮

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૫૦૭૨/૨૦૧૮

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૬૩૬૯/૨૦૧૬

સાથે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૬૫૮૭/૨૦૧૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તી શ્રી આર. સુભાષ રેડ્ડી

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી વિપુલ એમ. પંચોલી

===

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા.
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	હા.
૩	શું તેમના સ્વામી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો	ના.

સમાવેશ થાય છે?

==

આર. કે. યુનિવર્સિટી

વિરુદ્ધ

આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી

==

ઉપસ્થિતિ:

એલ પી એ ૧૨૫૪/૨૦૧૮

અપીલકર્તાઓ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી ઉદયન પી. વ્યાસ

પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩ (રાજ્ય) માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

પ્રતિવાદી નં. ૧ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી એસ. એન. શેલત સાથે શ્રી ડી. જી. ચૌહાણ

એસ સી એ ૧૨૦૬૪/૨૦૧૮ સાથે એસ સી એ ૧૪૨૩૭/૨૦૧૮

અરજદારો માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી ઉદયન પી. વ્યાસ

પ્રતિવાદી નં. ૨ (રાજ્ય) માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

પ્રતિવાદી નં. ૧ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી એસ. એન. શેલત સાથે શ્રી ડી. જી. ચૌહાણ

એસ સી એ ૧૫૦૬૫/૨૦૧૮

અરજદારો માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી ઉદિત એન. વ્યાસ

પ્રતિવાદી નં. ૫ (રાજ્ય) માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

પ્રતિવાદી નં. ૨ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી એસ. એન. શેલત સાથે શ્રી ડી. જી. ચૌહાણ

એસ સી એ ૧૫૦૭૨/૨૦૧૮

અરજદારો માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી ઉદિત એન. વ્યાસ

પ્રતિવાદી નં. ૫ (રાજ્ય) માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

એલ પી એ ૧૭૭/૨૦૧૭

અપીલકર્તાઓ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી જીગર પટેલ

એલ પી એ ૧૯૪/૨૦૧૭

અપીલકર્તાઓ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી ઉદયન પી. વ્યાસ

રાજ્ય માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

એસ સી એ ૧૬૩૬૯/૨૦૧૬

અરજદારો માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી જીગર પટેલ

પ્રતિવાદી નં. ૧ (રાજ્ય) માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

એસ સી એ ૧૬૫૮૭/૨૦૧૬

અપીલકર્તાઓ માટે સિનિયર એડવોકેટ શ્રી ડી. સી. દવે સાથે શ્રી ઉદયન પી. વ્યાસ

પ્રતિવાદી નં. ૧ (રાજ્ય) માટે એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે એજીપી શ્રી રોહન યાજ્ઞિક

===

કોરમ**: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તી શ્રી આર. સુભાષ રેડ્ડી**

અને

માનનીય ન્યાયમુર્તી શ્રી વિપુલ એમ. પંચોલી

તારીખ: ૩૦/૧૦/૨૦૧૮

સામાન્ય સી.એ.વી. ચુકાદો

(પર: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમુર્તી શ્રી આર. સુભાષ રેડ્ડી)

૧. સમાન હકીકતોના આધારે, વિચારણા માટે સમાન મુદ્દાઓ ઊભા થતા હોવાથી, આ મેટર્સના જૂથનો આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે. જ્યારે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલો સુનાવણી માટે આવી જેમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા વચગાળાના આદેશોને પડકારવામાં આવ્યા હતા, ત્યારે બંને પક્ષે હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી વિનંતીને ધ્યાનમાં રાખીને, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશનો મંગાવવામાં આવી હતી અને એકસાથે સુનાવણી કરવામાં આવી હતી. નિકાલના હેતુ માટે, અમે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૦૬૫/૨૦૧૮ ની પિટિશનને મુખ્ય મેટર તરીકે ગણીએ છીએ.

૨. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશનમાં નીચે મુજબની પ્રાર્થનાઓ સાથે પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે:

> "એ. આ નામદાર કોર્ટ સામાન્ય પ્રવેશ પ્રક્રિયા મારફતે અનુસ્નાતક (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ) પ્રોગ્રામ(મો) માં પ્રવેશ માટે પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા નિર્ધારિત લાયકાતના માપદંડોને ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ ના અલ્ટ્રા વાયરસ (સત્તા બહારના) તરીકે જાહેર કરતો મેન્ડમસની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરવાની કૃપા કરે;

બી. આ પિટિશનની દાખલ, સુનાવણી અને અંતિમ નિકાલ પડતર હોય, આ નામદાર કોર્ટ પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓને અરજદાર નં. ૨ થી ૪ ની અરજીઓ સ્વીકારવાનો નિર્દેશ આપવાની કૃપા કરે, જેમણે અરજદાર નં. ૧ માંથી તેમનો સ્નાતકનો અભ્યાસ કર્યો છે, જેથી તેઓ પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ તેમજ પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ સાથે સંલગ્ન કોલેજો અને સંસ્થાઓ દ્વારા ઓફર કરાતા અનુસ્નાતક પ્રોગ્રામ માટેની સામાન્ય પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં સીધો ભાગ લઈ શકે...."

૩. ૧લો અરજદાર એક ખાનગી યુનિવર્સિટી છે જે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ("જીપીયુ એક્ટ") ની જોગવાઈઓ હેઠળ સ્થપાયેલી છે, જેને બિન-સંલગ્ન યુનિવર્સિટીનો દરજ્જો પ્રાપ્ત છે. ૧લા અરજદાર - યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતી તમામ કોલેજો ઘટક કોલેજો છે. પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૪ એ ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપવા માટે શિક્ષણ અને સંલગ્ન યુનિવર્સિટીઓ તરીકે સ્થાપિત કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ છે. ૧લા અરજદાર યુનિવર્સિટીએ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ થી બી.ટેક (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) ની શૈક્ષણિક લાયકાત તરફ દોરી જતો કૃષિમાં એક નવો અભ્યાસક્રમ શરૂ કર્યો છે. ૧લા અરજદારનો કેસ એવો છે કે ઓલ ઈન્ડિયા કાઉન્સિલ ઓફ ટેકનિકલ એજ્યુકેશન એક્ટ, ૧૯૮૭ ની જોગવાઈઓ મુજબ,

કોઈપણ યુનિવર્સિટી માટે આવો અભ્યાસક્રમ ચલાવવા માટે ઓલ ઈન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન ("એ આઇ સી ટી ઈ") ની પૂર્વ પરવાનગી મેળવવી ફરજિયાત નથી. વધુમાં, ૧લા અરજદાર યુનિવર્સિટીનો કેસ એવો છે કે એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગમાં તેના વિદ્યાર્થીઓ કાયદા હેઠળ સ્થપાયેલી કોઈપણ યુનિવર્સિટી સાથે સંલગ્ન કોઈપણ સંસ્થા દ્વારા ચલાવવામાં આવતા એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગના અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે પાત્ર છે, જેમાં પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ પણ સામેલ છે. પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓમાં અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશના હેતુ માટે, સામાન્ય પ્રવેશ પરીક્ષા લેવામાં આવે છે. અરજદારો નં. ૨ થી ૫, જેમણે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ માં એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગમાં તેમનું સ્નાતક પૂર્ણ કર્યું છે, તેમણે પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા ઓફર કરાતા એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગમાં અનુસ્નાતક પ્રોગ્રામ માટેની સામાન્ય પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં ભાગ લેવા માટે પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓના નિયુક્ત પોર્ટલ પર અરજી કરી હતી. તેમની અરજીઓ "એસ એ યુ સિવાયની અન્ય ડિગ્રી" એવી નોંધ સાથે નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. પિટિશનમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમોમાં સામાન્ય પ્રવેશ માટેના લાયકાતના માપદંડો પ્રતિવાદીઓ દ્વારા નીચે મુજબ સૂચિત કરવામાં આવ્યા છે:

"માસ્ટર ડિગ્રી પ્રોગ્રામ માટેનો સમયગાળો એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે ચાર સેમેસ્ટરનો રહેશે જેમણે ગુજરાતની એસ એ યુ અથવા નીચે આપ્યા મુજબની આઇ સી એ આર માન્ય/મંજૂર કોલેજ/યુનિવર્સિટીમાંથી સ્નાતકની ડિગ્રી મેળવી હોય".

૪. પિટિશનમાં, અરજદારોનો કેસ એવો છે કે ગુજરાત રાજ્યમાં એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગમાં સ્નાતકનો અભ્યાસ કરનારા તમામ વિદ્યાર્થીઓ વિદ્યાર્થીઓનો સમાન વર્ગ બનાવે છે અને આવા વિદ્યાર્થીઓની સંલગ્ન યુનિવર્સિટીના આધારે વિદ્યાર્થીઓને અલગ કરવા એ વર્ગની અંદર વર્ગ છે અને તે કોઈપણ વ્યાજબી જોડાણ અને ઉદ્દેશ્ય વિનાનું છે.

૫. અરજદારોનો એવો આક્ષેપ છે કે પ્રતિવાદી–યુનિવર્સિટીઓ / ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ ("આઇ સી એ આર") દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત યુનિવર્સિટીઓમાંથી સ્નાતકનો અભ્યાસ ન કરનારા તમામ વિદ્યાર્થીઓને ગેરલાયક ઠેરવવાના લાયકાતના માપદંડો પાયાવિહોણા છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે આઇ સી એ આર એ પોતે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૧૭ ની જાહેર નોટિસ દ્વારા સ્પષ્ટ કર્યું છે કે આઇ સી એ આર પાસે યુનિવર્સિટી ચલાવવાની પરવાનગી આપવાની કોઈ સત્તા કે અધિકાર નથી. એવો આક્ષેપ છે કે જો તમામ બેઠકો માત્ર પ્રતિવાદી–રાજ્યની કૃષિ યુનિવર્સિટીઓના વિદ્યાર્થીઓ માટે જ અનામત

રાખવાની હોય, તો તે ૧૦૦% અનામત સમાન હશે જે ગેરકાયદેસર છે. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ અને ૧લા અરજદાર જેવી અને સમાન સ્થિતિ ધરાવતી અન્ય યુનિવર્સિટીઓમાંથી સ્નાતક પૂર્ણ કરનારા વિદ્યાર્થીઓનું વર્ગીકરણ કરીને કોઈ વર્ગીકરણ પર પહોંચી શકાય નહીં. અરજદારોનો કેસ એવો પણ છે કે આઇ સી એ આર કોઈપણ કાયદા હેઠળ વૈધાનિક સંસ્થા નથી, તેથી, આવી સોસાયટી પાસેથી મંજૂરી/ માન્યતા મેળવવાની કોઈ જરૂરિયાત નથી. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે ૧લો અરજદાર ખાનગી યુનિવર્સિટી છે અને તેને સ્થાપિત કરવા માટે, જી પી યૂ એક્ટની કલમ ૬ અને કલમ ૭ દ્વારા કલ્પના કર્યા મુજબ પ્રસ્તાવ અને પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ ધરાવતી અરજી જી પી યૂ એક્ટની કલમ ૨(ટી) ના અર્થમાં સ્પોન્સરિંગ બોડી તરીકે ટ્રસ્ટ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી અને સ્ક્રુટિની કમિટી દ્વારા આવા અહેવાલના મૂલ્યાંકન અને સ્ક્રુટિની કમિટીની ભલામણો પછી, રાજ્ય સરકારે જી પી યૂ એક્ટની કલમ ૯ હેઠળ લેટર ઓફ ઈન્ટેન્ટ જારી કર્યો હતો અને તે મુજબ એક્ટની કલમ ૧૦ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ પ્રક્રિયાને અનુસર્યા પછી, ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીનો યુનિવર્સિટીઓની અનુસૂચિમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે યુનિવર્સિટી ચલાવવા માટે પ્રતિવાદી-રાજ્ય દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરીને ધ્યાનમાં રાખીને, ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવામાં આવી છે અને એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે અન્ય કોઈ સત્તાધિકારી અથવા આઇ સી એ આર ની મંજૂરીની જરૂર નથી.

૬. પ્રતિવાદીઓ નં. ૧ થી ૪ અને પ્રતિવાદી નં. ૫ – રાજ્ય વતી એફિડેવિટ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૭. જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટીના રજિસ્ટ્રાર દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૧ થી ૪ વતી દાખલ કરવામાં આવેલા એફિડેવિટ–ઇન–રિપ્લાયમાં, અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલા વિવિધ આક્ષેપોને નકારી કાઢતા, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે દાખલ કરાયેલી પિટિશન સંપૂર્ણપણે ગેરવાજબી છે અને કાયદા અને હકીકતોના આધારે ટકી શકે તેવી નથી અને તેને ફગાવી દેવી જોઈએ. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે એમ.ટેક. (એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ) અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટેની પ્રવેશ પરીક્ષામાં પ્રવેશ મેળવવાનો અરજદારોને કોઈ કાનૂની અથવા વૈધાનિક અધિકાર નથી અને પિટિશન જરૂરી હકીકતો જાહેર કર્યા વિના દાખલ કરવામાં આવી છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ જાહેરાત મુજબ, માત્ર રાજ્યની કૃષિ યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓ પાસેથી જ અરજીઓ મંગાવવામાં આવી છે જેઓ ગુજરાતના ડોમિસાઇલ છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે જાહેરાત ૧૨.૦૬.૨૦૧૮ ના રોજ જારી કરવામાં આવી હતી અને વર્તમાન પિટિશન અસામાન્ય વિલંબ સાથે ૨૫.૦૯.૨૦૧૮ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવી છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદારો નં. ૨ થી ૫ ની બી.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) ની ડિગ્રી માન્ય નથી કારણ કે તે ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા માન્ય/

મંજૂર કરાયેલ અભ્યાસક્રમ/ કોલેજમાંથી મેળવેલ નથી, તેથી, તેઓ એમ.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે લાયકાતના માપદંડો પૂર્ણ કરતા નથી. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૨૨ (viii) સાથે વાંચતા કલમ ૩૦ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા કોમન એકેડેમિક રેગ્યુલેશન્સ મુજબ, લાયકાતના માપદંડો સૂચિત કરવામાં આવ્યા છે અને અરજદારો નં. ૨ થી ૫ આવા માપદંડોમાં બેસતા નથી, તેથી, તેઓ પ્રવેશ પરીક્ષામાં બેસવા માટે હકદાર નથી. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪ ની પેટા-કલમ ૪ નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે, જે જોગવાઈ કરે છે કે "કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપતી અથવા કૃષિમાં સંશોધન કરતી અને માર્ગદર્શન આપતી અથવા એક્સટેન્શન એજ્યુકેશનના કાર્યક્રમો ચલાવતી અને માર્ગદર્શન આપતી અને યુનિવર્સિટી વિસ્તારમાં આવેલી કોઈપણ શૈક્ષણિક સંસ્થા, યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને રાજ્ય સરકારની મંજૂરી સિવાય, કાયદા દ્વારા સ્થપાયેલી અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી સાથે કોઈપણ રીતે સંકળાયેલી રહેશે નહીં, અથવા તેના કોઈપણ વિશેષાધિકારોમાં પ્રવેશ મેળવશે નહીં". ઉપરોક્ત જોગવાઈનો સંદર્ભ આપીને, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીએ એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસક્રમમાં શિક્ષણ આપવા માટે જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટીની સંમતિ મેળવી નથી અને રાજ્ય સરકારની કોઈ મંજૂરી/ પરવાનગી પણ મેળવી નથી. આમ, ઉપરોક્ત ખામીને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદારો નં. ૨ થી ૪ એમ.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) કોર્સમાં પ્રવેશ માટેની પ્રવેશ પરીક્ષામાં

બેસવા માટે પાત્ર નથી. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી દ્વારા ઓફર કરાયેલ બી.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) ની ડિગ્રી આઇ સી એ આર દ્વારા માન્ય નથી, જે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ હેઠળ કલ્પના કર્યા મુજબની નિયમનકારી સંસ્થા છે, અને દેશમાં ગુણવત્તાયુક્ત કૃષિ શિક્ષણ માટેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા પણ છે. એક્ટ ૫ ઓફ ૨૦૦૪ (ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪) નો સંદર્ભ આપીને, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે કૃષિ ક્ષેત્રમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનના શિક્ષણના સંબંધમાં યુનિવર્સિટીનું પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર યુનિવર્સિટી વિસ્તાર સુધી વિસ્તરે છે અને યુનિવર્સિટી વિસ્તાર કલમ ૨(૨૦) હેઠળ અનુસૂચિ–I માં વ્યાખ્યાયિત થયેલ છે, તેથી, કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં કોઈપણ અનુસ્નાતક શિક્ષણ કૃષિ યુનિવર્સિટી દ્વારા અથવા યુનિવર્સિટી વિસ્તારમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા વિષયોમાં આવી સંલગ્ન કોલેજો દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૩૦.૦૭.૨૦૧૮ ના રોજ, અરજદારો નં. ૨ થી ૫ ને જાણ કરવામાં આવી હતી કે તેઓ પ્રવેશ માટે પાત્ર નથી.

૮. અન્ડર સેક્રેટરી દ્વારા ગુજરાત રાજ્ય વતી ૫મા પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા અલગ એફિડેવિટમાં, અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલા વિવિધ આક્ષેપોને નકારી કાઢતા, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય પ્રવેશ પ્રક્રિયા માટે પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા નિર્ધારિત લાયકાતના માપદંડોને પડકારતી

પિટિશન એ અરજદાર – યુનિવર્સિટી દ્વારા તેના દ્વારા ચલાવવામાં આવતા ડિગ્રી કોર્સને એમ.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) ની સામાન્ય પ્રવેશ પરીક્ષા માટે માન્ય ડિગ્રી તરીકે ગણવામાં આવે તે જોવા માટેનો એક પ્રયાસ માત્ર છે.

૯. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત સરકારે ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપવા માટે શિક્ષણ અને જોડાણ સ્થાપિત કરવા અને સામેલ કરવા માટે એક્ટ ૫ ઓફ ૨૦૦૪ (ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪) ઘડ્યો છે, જેને આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી અને સરદાર કૃષિનગર દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. કોઈપણ કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનનો અભ્યાસક્રમ શરૂ કરતા પહેલા, ખાનગી યુનિવર્સિટી માટે યુનિવર્સિટી પાસેથી સંમતિ અને રાજ્ય સરકાર પાસેથી મંજૂરી/ માન્યતા મેળવવી ફરજિયાત છે. એવું વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સક્ષમ સત્તાવાળાઓ પાસેથી સંમતિ અને પરવાનગી લેવા ઉપરાંત, સંબંધિત યુનિવર્સિટી અથવા કોલેજે તેની નિયમનકારી સંસ્થાના નિયમો અને ધોરણોનું પાલન કરવાનું રહે છે. વર્તમાન કિસ્સામાં, જ્યાં સુધી એગ્રો કોર્સનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી આઇ સી એ આર નિયમનકારી સંસ્થા છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે કારણ કે પ્રથમ અરજદાર નિયમનકારી સંસ્થા એટલે કે આઇ સી એ આર ની પૂર્વ મંજૂરી અને સક્ષમ સત્તાવાળાઓની પરવાનગી વિના બી.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) નો અભ્યાસક્રમ ચલાવી રહ્યા છે.

ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૪(ડી) અને (ક્યુ) હેઠળની જોગવાઈઓનો વધુ સંદર્ભ આપીને, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે ખાનગી યુનિવર્સિટીએ કોઈપણ કોલેજ અથવા અભ્યાસક્રમ શરૂ કરતા અથવા ચલાવતા પહેલા અધિનિયમની જોગવાઈઓનું પાલન કરવું પડશે. એવું વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર–યુનિવર્સિટીએ પણ ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૩૫ સાથે વાંચતા કલમ ૪(ડી) અને (ક્યુ) ની આવશ્યકતાઓ પૂરી કરી નથી, જે મુજબ યુનિવર્સિટીએ નિયમનકારી સંસ્થાઓના નિયમો, વિનિયમો, ધોરણો વગેરેનું પાલન કરવાનું રહે છે. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૩૦ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા સુધારેલા વિનિયમોનો વધુ સંદર્ભ આપતા, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય અનુસ્નાતક શૈક્ષણિક વિનિયમના ખંડ ૧૧.૧ મુજબ, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે માસ્ટર ડિગ્રી પ્રોગ્રામ માટે, એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે માસ્ટર ડિગ્રીનો સમયગાળો ચાર સેમેસ્ટરનો રહેશે જેમણે રાજ્યની કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ અથવા આઈ સી એ આર માન્ય/ મંજૂર કોલેજ/ યુનિવર્સિટીમાંથી સ્નાતકની ડિગ્રી મેળવી હોય. શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૮–૧૯ માટે સૂચિત અનુસ્નાતક પ્રોગ્રામ માટે ગુજરાતની રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીઓની સામાન્ય પ્રવેશ પ્રક્રિયામાં પણ સમાન નિયમનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. ઉક્ત રિપ્લાય–એફિડેવિટમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે કારણ કે અરજદાર નં. ૧ એ પ્રવેશ લીધો નથી, ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪), અને ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમો ૪(ડી), (પી), (ક્યુ) અને (એસ)

અને કલમ ૩૫ હેઠળ જરૂરી પરવાનગીઓ લીધી નથી, તેથી, ૧લા અરજદાર દ્વારા ઓફર કરવામાં આવતો બી.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) નો ડિગ્રી કોર્સ માન્ય નથી, આથી, અરજદાર નં. ૧ યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓ પ્રતિવાદી – યુનિવર્સિટીઓમાં એમ.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) ના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે પાત્ર નથી.

૧૦. અમે અરજદારો વતી વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી ધવલ દવે સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઉદિત એન. વ્યાસ, પ્રતિવાદી રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટી વતી વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલત સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી. જી. ચૌહાણ, અને પ્રતિવાદી નં. ૫ – ગુજરાત રાજ્ય વતી વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાની સાથે વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી રોહન યાજ્ઞિકને સાંભળ્યા છે.

૧૧. પૃષ્ઠભૂમિની હકીકતો અને રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી અન્ય સામગ્રીનો સંદર્ભ આપીને, અરજદારો વતી વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી ધવલ સી. દવે દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની જોગવાઈઓ મુજબ, ખાસ કરીને કલમ ૪ મુજબ, આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ સ્થપાયેલી અને સમાવિષ્ટ ખાનગી યુનિવર્સિટી વિજ્ઞાન, ટેકનોલોજી, માનવવિદ્યા, સામાજિક વિજ્ઞાન, શિક્ષણ, મેનેજમેન્ટ, વાણિજ્ય,

કાયદો, ફાર્મસી, આરોગ્યસંભાળ વગેરે ક્ષેત્રોમાં જ્ઞાનનું સર્જન, આયોજન અને પ્રસાર કરવા માટે સંસ્થાઓ સ્થાપી શકે છે, જાળવી શકે છે અને તેનું સંચાલન કરી શકે છે. તેથી, અધિનિયમની જોગવાઈઓ વ્યાપક મહત્વ ધરાવે છે અને તેના દાયરામાં કૃષિની વિદ્યાશાખાને આવરી લે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરતી વખતે, સ્પોન્સરિંગ બોડીએ વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ સબમિટ કરવો જરૂરી છે, તેની ચકાસણી કર્યા પછી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા ખાનગી યુનિવર્સિટીની સ્થાપના અને સમાવેશ કરવાના તેના સૈદ્ધાંતિક નિર્ણયની જાણ કરતો લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ જારી કરવામાં આવે છે. ત્યારબાદ જ, ખાનગી યુનિવર્સિટીનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે અને સ્થાપના કરવામાં આવે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈપણ અભ્યાસક્રમને પ્રતિબંધિત કરતો લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ જારી કરતી વખતે કોઈપણ નિયંત્રણોની ગેરહાજરીમાં, યુનિવર્સિટી માટે કોઈપણ વિદ્યાશાખામાં કોઈપણ અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવાનું ખુલ્લું છે, ભલે તે વિદ્યાશાખા વિગતવાર પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટનો ભાગ બનાવવામાં આવી હોય કે ન હોય.

૧૨. મહર્ષિ મહેશ યોગી વૈદિક વિશ્વવિદ્યાલય વિ. મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૧૩)૧૫ એસ સી સી ૬૭૭ માં નોંધાયેલ કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખીને એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે શિક્ષણ આપવાનો યુનિવર્સિટીનો મૂળભૂત અધિકાર છે, તેમાં કોઈ રાજ્ય અધિનિયમ અથવા ધારાસભા દ્વારા દખલ કરી શકાય નહીં અથવા તેને કોઈ ચોક્કસ વિદ્યાશાખા

પૂરતો સીમિત કરી શકાય નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા અવલોકન કર્યા મુજબ, "જ્ઞાનનો પ્રસાર" શબ્દપ્રયોગ દરેક પ્રકારની વિદ્યાશાખામાં જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવા માટે છે અને યુનિવર્સિટી દ્વારા આવી ધારણા જાળવી રાખવી જોઈએ. તે બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, કૃષિ અભ્યાસક્રમો ચલાવવાનો અરજદાર યુનિવર્સિટીના અધિકારને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા ઘટાડી શકાય નહીં અથવા તેમાં દખલ કરી શકાય નહીં અને તે ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ હેઠળ આપવામાં આવેલા અધિકારોનું ઉલ્લંઘન ગણાશે.

૧૩. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ૧લો અરજદાર પોતે જ એક યુનિવર્સિટી છે, તેથી, અભ્યાસક્રમ ચલાવવા માટે અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી પાસેથી પૂર્વ સંમતિ અથવા રાજ્ય પાસેથી મંજૂરી/ માન્યતા મેળવવાની કોઈ જરૂરિયાત નથી.

૧૪. અરજદારોના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીને કૃષિ યુનિવર્સિટીના કાર્યક્ષેત્રમાં કૃષિ અભ્યાસક્રમ ચલાવતી સંસ્થા તરીકે ગણી શકાય નહીં, તેથી અધિનિયમની કલમ ૪(૪) નું ખોટું અર્થઘટન કરવામાં આવી રહ્યું છે જેથી ૧લી અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવતો બી.ટેક (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) નો અભ્યાસક્રમ અનધિકૃત અને અમાન્ય જાહેર કરી શકાય. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જો અધિનિયમની કલમ ૪(૪) ને પ્રતિવાદીઓ દ્વારા જે રીતે રજૂ કરવામાં આવી છે તે રીતે ગણવામાં

આવે, તો તે અવ્યવહારુ અને અમલ ન થઈ શકે તેવું હશે કારણ કે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓએ અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાણ લેવાની જરૂર નથી.

૧૫. વધુમાં, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આઇ સી એ આર કોઈપણ કાયદા હેઠળ વૈધાનિક સંસ્થા નથી, તેથી, ૧લા અરજદાર માટે આઇ સી એ આર પાસેથી માન્યતા અથવા એક્રેડિટેશન મેળવવું ફરજિયાત નથી, જે એક સોસાયટી છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે એક્રેડિટેશન એ પસંદગીની બાબત છે અને કોઈપણ કાયદા હેઠળ કોઈપણ વૈધાનિક જરૂરિયાતની ગેરહાજરીમાં, ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી માટે આઇ સી એ આર પાસેથી પણ મંજૂરી લેવાની કોઈ જવાબદારી નથી.

૧૬. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જે કોલેજમાં બી.ટેક. (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) નું શિક્ષણ આપવામાં આવે છે તે એક ઘટક કોલેજ છે અને યુનિવર્સિટીનો અભિન્ન ભાગ છે, તેથી, તેની પાસેથી અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી સાથે જોડાણ લેવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી નથી.

૧૭. એવો પણ દાવો કરવામાં આવ્યો છે કે બંને કાયદાઓ, એટલે કે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ અને ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪, નો ઉદ્‌ભવ ભારતના બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની યાદી

II ની એન્ટ્રી ૩૫ માં શોધી શકાય છે. તેથી, સરકાર દ્વારા પરવાનગી મેળવેલ ૧લી અરજદાર – યુનિવર્સિટી દ્વારા અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી પાસેથી કોઈ પરવાનગી/ માન્યતા મેળવવાની કોઈ જરૂરિયાત નથી.

૧૮. અરજદારો વતી વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી ધવલ સી. દવે દ્વારા વધુમાં દલીલ કરવામાં આવી છે કે આઇ સી એ આર વૈધાનિક સંસ્થા નથી, તેથી, અરજદાર – યુનિવર્સિટીએ કોઈ માન્યતા અથવા મ જૂરી મેળવવાની જરૂર નથી અને આવી સંસ્થા માટે આવી મંજૂરી આપવાની કોઈ સત્તા પણ નથી અને તે ૦૫.૦૯.૨૦૧૭ ના રોજ આઇ સી એ આર દ્વારા જારી કરાયેલ જાહેર નોટિસ પરથી સ્પષ્ટ છે.

૧૯. વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલે તેમની દલીલોના સમર્થનમાં યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન વિ. એમિટી યુનિવર્સિટી, ઉત્તર પ્રદેશ અને અન્ય, ૨૦૦૭ એસ સી સી ઓનલાઇન ડેલ ૧૫૫૪ ના કેસમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર અને ભારતીદાસન યુનિવર્સિટી અને અન્ય વિ. ઓલ ઈન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન અને અન્ય, (૨૦૦૧)૮ એસ સી સી ૬૭૬ ના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો.

૨૦. ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ પર આધાર રાખીને, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એકવાર રાજ્યે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીને પરવાનગી આપી દીધી છે, પછી કૃષિ ક્ષેત્રમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવવામાં ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીની કામગીરીમાં દખલ કરવા માટે રાજ્ય અથવા અન્ય યુનિવર્સિટીઓ મારફતે કોઈ ભૂમિકા ભજવવાની રહેતી નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે ૧લા અરજદાર દ્વારા અરજદારો નં. ૨ થી ૫ ને માન્ય ડિગ્રીઓ આપવામાં આવે છે, ત્યારે આવા લાયક ઉમેદવારોને પ્રતિવાદી કૃષિ યુનિવર્સિટીઓમાં અનુસ્નાતક કૃષિ એન્જિનિયરિંગ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે અનુસ્નાતક અભ્યાસક્રમો માટેની સામાન્ય પ્રવેશ પરીક્ષામાં બેસતા અટકાવીને શરૂઆતમાં જ ગેરલાયક ઠેરવવામાં કોઈ વ્યાજબી ઔચિત્ય નથી.

૨૧. તેનાથી વિપરીત, રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ શ્રી પી. કે. જાનીએ રજૂઆત કરી છે કે ૧લી અરજદાર – ખાનગી યુનિવર્સિટી અને આવી અન્ય સમાન સ્થિતિ ધરાવતી યુનિવર્સિટીઓએ કાયદાની સત્તા અને સક્ષમ સત્તાવાળાઓની પરવાનગી વિના બી.એસસી. (એગ્રીકલ્ચર સાયન્સ) અને બી.ટેક (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) ના અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપ્યો છે. વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને,

રાજ્યની કૃષિ યુનિવર્સિટીઓની સંમતિ અને આવા અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે સરકારની મંજૂરી/ પરવાનગી વિના ખાનગી યુનિવર્સિટી ઉપર જણાવેલા અભ્યાસક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપી શકે નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૩ હેઠળ ચાર યુનિવર્સિટીઓનો સમાવેશ કરે છે અને આવી યુનિવર્સિટીઓ ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનના શિક્ષણ માટે સ્થાપિત કરવામાં આવી છે જે વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો છે. અનુસૂચિ–I ની કલમ ૨(૨૦) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત "યુનિવર્સિટી વિસ્તાર" ગુજરાત રાજ્યના સમગ્ર વિસ્તારને આવરી લે છે. અધિનિયમની કલમ ૪(૪) આદેશ આપે છે કે યુનિવર્સિટી વિસ્તારમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપતી શૈક્ષણિક સંસ્થાએ અભ્યાસક્રમ શરૂ કરતા પહેલા યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને રાજ્ય સરકારની મંજૂરી લેવી જરૂરી છે. ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીએ અધિનિયમની કલમ ૪(૪) ની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યા વિના પ્રશ્નવાળો અભ્યાસક્રમ શરૂ કર્યો છે અને અભ્યાસક્રમની શરૂઆત જ દેખીતી રીતે ગેરકાયદેસર છે. એવું વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪, એક વિશેષ અધિનિયમ છે જે કૃષિમાં શિક્ષણની જરૂરિયાતો પૂરી કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો છે અને ભારતના બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની સ્ટેટ લિસ્ટ II ની એન્ટ્રી ૩૫ સાથે વાંચતા એન્ટ્રી ૧૪ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાને ધ્યાનમાં રાખીને ઘડવામાં આવ્યો છે, જ્યારે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯, એ સમવર્તી સૂચિ ની એન્ટ્રી ૨૫ સાથે વાંચતા લિસ્ટ II ની એન્ટ્રી ૩૫ હેઠળ સમાવિષ્ટ સામાન્ય

અધિનિયમ છે. એવું વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, વિશેષ અધિનિયમ, એટલે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪, સામાન્ય અધિનિયમ, એટલે કે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ પર પ્રભુત્વ ધરાવશે.

૨૨. વધુમાં, વિદ્ધાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલની દલીલ છે કે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૨(પી) હેઠળ "નિયમનકારી સંસ્થા" ની વ્યાખ્યા મુજબ, કલમ ૩૫ મુજબ આઇ સી એ આર ને નિયમનકારી સંસ્થા માનવામાં આવે છે, કારણ કે કલમ ૩૫ હેઠળ, ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ નિયમનકારી સંસ્થાઓના નિયમો અને વિનિયમોનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલી છે. એવું વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ પોતે જ આઇ સી એ આર ને નિયમનકારી સંસ્થા તરીકે પ્રદાન કરે છે, યુનિવર્સિટી માટે આઇ સી એ આર ની મંજૂરી વિના કૃષિ અભ્યાસક્રમો ચલાવવાનું ખુલ્લું નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અધિનિયમની યોજના મુજબ, યુનિવર્સિટીઓ માટે સમયાંતરે યુ જી સી અને અન્ય વૈધાનિક સંસ્થાઓ દ્ધારા નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા લઘુત્તમ માપદંડો પૂર્ણ કરવા ફરજિયાત છે, તેથી, ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ માટે નિયમનકારી સંસ્થા હોવાને નાતે, આઇ સી એ આર ના ધોરણોનું પાલન કરવું ફરજિયાત છે, અને ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી માટે પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીની સંમતિ વિના/ સરકારની મંજૂરી વિના/ નિયમનકારી

સંસ્થા એટલે કે આઈ સી એ આર ની મંજૂરી વિના અભ્યાસક્રમ ચલાવવાનું ખુલ્લું નથી.

૨૩. વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે યુજીસી દ્વારા તેની વેબસાઈટ પર સૂચિત વ્યાવસાયિક પરિષદોની ડાઉનલોડ કરેલી નકલ પણ રેકોર્ડ પર મૂકી છે અને આવી વ્યાવસાયિક પરિષદોમાં ઓલ ઈન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન, મેડિકલ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા, ડેન્ટલ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા, ફાર્મસી કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા, બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા વગેરે સાથે ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ (આઈ સી એ આર) ને પણ વ્યાવસાયિક પરિષદ તરીકે સૂચિત કરવામાં આવી છે. વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે કૃષિ અને સંલગ્ન વિષયોમાં અંડર–ગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમોને વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો તરીકે જાહેર કરતા ભારત સરકાર દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૦૬.૧૧.૨૦૧૭ નું નોટિફિકેશન પણ રેકોર્ડ પર મૂક્યું છે. કૃષિ ક્ષેત્રમાં શિક્ષણનું નિયમન કરવા માટે આઈ સી એ આર એ નિયમનકારી સંસ્થા છે તેવી તેમની દલીલના સમર્થનમાં, વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલે ૧૯૮૪(૨) એસ સી સી ૧૪૧ માં નોંધાયેલ પી.કે. રામચંદ્ર ઐયર વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૨૪. પ્રતિવાદી – યુનિવર્સિટીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્ધાન સિનિયર એડવોકેટ શ્રી એસ. એન. શેલતે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) પર મજબૂત આધાર રાખ્યો છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ અધિનિયમ ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપવાના હેતુ માટે એક વિશેષ કાયદો છે અને આ અધિનિયમ હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલા વિસ્તાર મુજબ, સમગ્ર ગુજરાત રાજ્ય ચાર યુનિવર્સિટીઓના સ્થાનિક વિસ્તારો દ્ધારા આવરી લેવામાં આવ્યું છે અને અધિનિયમની કલમ ૪(૪) હેઠળ કલ્પના કર્યા મુજબ, કોઈપણ સંસ્થા / યુનિવર્સિટી યુનિવર્સિટીની સંમતિ વિના અને રાજ્ય સરકાર પાસેથી મંજૂરી મેળવ્યા વિના બી.એસસી. (એગ્રીકલ્ચર સાયન્સ) અથવા બી.ટેક. (એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ) માં કોઈપણ અભ્યાસક્રમ ચલાવી શકે નહીં.

૨૫. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આઇ સી એ આર એ દેશમાં કૃષિ અભ્યાસક્રમો માટેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા છે અને ભારત સરકાર દ્ધારા સ્થાપિત સોસાયટી છે. જ્યાં સુધી આવી સંસ્થા પાસેથી માન્યતા / એક્રેડિટેશન ન હોય ત્યાં સુધી, કોઈપણ યુનિવર્સિટી માટે આવા અભ્યાસક્રમો ચલાવવાનું ખુલ્લું નથી. વિદ્ધાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલત, તેમની દલીલના સમર્થનમાં કે 'સંસ્થા' એ ખૂબ જ વ્યાપક અર્થ ધરાવતો શબ્દ છે અને તેમાં યુનિવર્સિટીનો પણ સમાવેશ થશે, તેમણે એ આઇ આર ૧૯૬૮ એસ સી ૬૬૨ માં નોંધાયેલ એસ. અઝીઝ બાશા

અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા ના કેસમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો છે. તેમણે ઓરિસ્સા લિફ્ટ ઈરિગેશન કોર્પ. લિ. વિ. રબી શંકર પાત્રો (૨૦૧૮)૧ એસ સી સી ૪૬૮ અને અલાહાબાદ બેંક વિ. કેનેરા બેંક એ આઈ આર ૨૦૦૦ એસ સી ૧૫૩૫ માં નોંધાયેલા ચુકાદાઓ પર પણ આધાર રાખ્યો છે.

૨૬. વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ દ્વારા વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે કોઈપણ સંજોગોમાં, રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીઓના ઉમેદવારો માટે ૭૫% બેઠકોનું અનામત સંસ્થાકીય અનામતના આધારે પણ સમર્થન આપી શકાય છે, જેવું આ કોર્ટે યતિનકુમાર જશુભાઈ પટેલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય ૨૦૧૭(૪) જી એલ આર ૨૯૬૩ માં ઠરાવ્યું હતું.

૨૭. પ્રતિવાદી રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ દ્વારા વધુમાં રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પ્રતિવાદીઓ, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ હોવાથી, જો અધિનિયમની કલમ ૪(૪) નું અર્થઘટન કરવામાં બે અર્થઘટન શક્ય હોય, તો પ્રતિવાદી યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલ અને લાંબા સમયથી અમલમાં હોય તેવા અર્થઘટનને સ્વીકારવું જોઈએ.

૨૮. અમે બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કરીએ તે પહેલાં, અમે બંધારણમાં અને ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪, અને ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ માં અમુક સંબંધિત જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય માનીએ છીએ. ૭મી અનુસૂચિની યાદી II (સ્ટેટ લિસ્ટ) ની એન્ટ્રી ૧૪ કૃષિના વિષયને લગતી છે, જેમાં કૃષિ શિક્ષણ અને સંશોધન; જીવાતો સામે રક્ષણ અને છોડના રોગો અટકાવવાનો સમાવેશ થાય છે. એન્ટ્રી ૩૨ એ લિસ્ટ I માં ઉલ્લેખિત સિવાયના કોર્પોરેશનો અને યુનિવર્સિટીઓ; બિન-નિગમિત વ્યાપારી, સાહિત્યિક, વૈજ્ઞાનિક, ધાર્મિક અને અન્ય મંડળીઓ અને સંગઠનો; સહકારી મંડળીઓના સમાવેશ, નિયમન અને વિસર્જન સાથે સંબંધિત છે. ઉચ્ચ શિક્ષણ અથવા સંશોધન અને વૈજ્ઞાનિક અને તકનીકી સંસ્થાઓ માટે સંસ્થાઓમાં સંકલન અને ધોરણોનું નિર્ધારણ લિસ્ટ I ની એન્ટ્રી ૬૬ દ્વારા સંચાલિત થાય છે. શિક્ષણ, જેમાં તકનીકી શિક્ષણ, તબીબી શિક્ષણ અને યુનિવર્સિટીઓનો સમાવેશ થાય છે, જે લિસ્ટ I ની એન્ટ્રી ૬૩, ૬૪, ૬૫ અને ૬૬ ની જોગવાઈઓને આધીન છે, મજૂરોની વ્યાવસાયિક અને તકનીકી તાલીમ ભારતના બંધારણની અનુસૂચિ VII ની સમવર્તી સૂચિ , એટલે કે લિસ્ટ III ની એન્ટ્રી ૨૫ દ્વારા સંચાલિત થાય છે.

૨૯. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ના ઘડતર પહેલાં, ગુજરાત રાજ્યમાં દાંતીવાડા ખાતે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી નામની માત્ર એક જ કૃષિ

યુનિવર્સિટી હતી. અધિનિયમના ઉદ્દેશ્યો અને કારણોના નિવેદન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે તેમ, એવું જણાય છે કે ગુજરાત રાજ્યમાં માત્ર એક જ કૃષિ યુનિવર્સિટી હોવાને કારણે કૃષિમાં શિક્ષણનો ફેલાવો ધીમો છે અને કૃષિમાં શિક્ષણની સ્થિતિને વેગ આપવા માટે, ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪, લાવવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત અધિનિયમમાં, એક વર્તમાન કૃષિ યુનિવર્સિટીના સ્થાને ચાર યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી, એટલે કે ચાર ઝોનમાંથી દરેક ઝોનમાં એક, જેને આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી અને સરદાર કૃષિનગર દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખવામાં આવશે. એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે સમગ્ર ગુજરાત રાજ્યના યુનિવર્સિટી વિસ્તારને આવરી લેતી આવી ચાર યુનિવર્સિટીઓ લાવવાથી દરેક યુનિવર્સિટી તેના વિસ્તારમાં કૃષિના શિક્ષણનું અસરકારક રીતે નિરીક્ષણ કરી શકશે. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ના ઉદ્દેશ્યો અને કારણોનું નિવેદન નીચે મુજબ છે:

> "હાલમાં દાંતીવાડા ખાતે રાજ્યમાં એકમાત્ર કૃષિ યુનિવર્સિટી છે જેને ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી કહેવામાં આવે છે, જે રાજ્યને ચાર ઝોનમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે તેમાં કાર્યરત છે. માત્ર એક જ કૃષિ યુનિવર્સિટી હોવાને કારણે, કૃષિમાં શિક્ષણનો ફેલાવો ધીમો છે. કૃષિમાં શિક્ષણના ફેલાવાને વેગ આપવા માટે, વર્તમાન

યુનિવર્સિટીના સ્થાને ચાર યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપવાની દરખાસ્ત છે, દરેક ઝોનમાં એક જેને આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી અને સરદાર કૃષિનગર, દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખવામાં આવશે. આનાથી દરેક યુનિવર્સિટી તેના વિસ્તારમાં કૃષિમાં શિક્ષણનું અસરકારક રીતે નિરીક્ષણ કરી શકશે. ચાર યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપનાથી તેમની વચ્ચે માત્ર કૃષિમાં શિક્ષણ આપવામાં જ નહીં પરંતુ કૃષિમાં સંશોધન અને એક્સટેન્શન એજ્યુકેશનમાં પણ તંદુરસ્ત સ્પર્ધાને પ્રોત્સાહન મળશે. વિકેન્દ્રીકરણ કરવાની જરૂર છે અને તે જરૂરિયાત ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચાર યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના દ્વારા પૂર્ણ થશે. કૃષિમાં એવું શિક્ષણ આપવું અને કૃષિ અને એક્સટેન્શન એજ્યુકેશનમાં એવું સંશોધન હાથ ધરવું જરૂરી છે કે જેથી રાજ્યમાં કૃષિ વૈશ્વિક સ્પર્ધાના પડકારોનો સામનો કરી શકે. દરેક ક્ષેત્રમાં ઉત્કૃષ્ટતાનું કેન્દ્ર અને રાજ્યના વિદ્યાર્થીઓ માટે કૃષિમાં અદ્યતન અને ઉચ્ચ શિક્ષણની વિદ્યાશાખા હોવી જરૂરી છે. રાજ્યમાં યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના રાજ્ય સરકારને આધુનિક અને વૈજ્ઞાનિક ઢબે કૃષિ અને પશુપાલનનું આયોજન કરવામાં મદદ કરશે જેવું બંધારણમાં દર્શાવેલ રાજ્ય નીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોમાંના એકમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે."

૩૦. ગુજરાત રાજ્યમાં ગુણવત્તાયુક્ત અને ઉદ્યોગને લગતું ઉચ્ચ શિક્ષણ પૂરું પાડવાના હેતુથી ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ અધિનિયમના ઉદ્દેશ્યો અને કારણો અને અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓ પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સંબંધિત કાયદા હેઠળ નોંધાયેલા ટ્રસ્ટો અથવા ખાનગી સંસ્થાઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સ્વ–નિર્ભર ધોરણે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે આ એક સામાન્ય કાયદો છે.

૩૧. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની પ્રસ્તાવના વાંચવાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપવા માટે શિક્ષણ અને સંલગ્ન યુનિવર્સિટીઓ સ્થાપવા અને સમાવિષ્ટ કરવા માટે આવા કાયદા ઘડવામાં આવ્યા છે, જેને આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી અને સરદાર કૃષિનગર દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખવામાં આવશે. અધિનિયમની કલમ ૨ ની પેટા–કલમ (૨૦) હેઠળ "યુનિવર્સિટી વિસ્તાર" ની વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે જે નીચે મુજબ છે:

"યુનિવર્સિટી વિસ્તાર" એટલે અનુક્રમે અનુસૂચિ I ના ભાગ I, II, III અને IV માં ઉલ્લેખિત આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી અને સરદાર કૃષિનગર દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટીનો વિસ્તાર". કલમ ૨(૨૦) મુજબ અનુસૂચિ I નીચે મુજબ છે:

"અનુસૂચિ I

(કલમ ૨ ની કલમ (૨૦) જુઓ)

ભાગ I	
આનંદ કૃષિ વિશ્વવિદ્યાલય	
૧	આણંદ જિલ્લો
૨	અમદાવાદ જિલ્લો
૩	વડોદરા જિલ્લો
૪	દાહોદ જિલ્લો
૫	પંચમહલ જિલ્લો
૬	ખેડા જિલ્લો

૭	મહિસાગર જિલ્લો
૮	છોટાઉડેપુર જિલ્લો
૯	બોટાદ જિલ્લો
ભાગ–૨	
જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી	
૧	અમરેલી જિલ્લો
૨	ભાવનગર જિલ્લો
૩	જામનગર જિલ્લો
૪	જુનાગઢ જિલ્લો
૫	પોરબંદર જિલ્લો
૬	રાજકોટ જિલ્લો
૭	સુરેન્દ્રનગર જિલ્લો
૮	મોર્બી જિલ્લો
૯	ગીર સોમનાથ જિલ્લો
૧૦	દેવભૂમિ દ્વારકા જિલ્લો

ભાગ III	
નવસરી કૃષિ યુનિવર્સિટી	
૧	ભરૂચ જિલ્લો
૨	ડાંગ જિલ્લો
૩	નર્મદા જિલ્લો
૪	નવસરી જિલ્લો
૫	સુરત જિલ્લો
૬	વલસાડ જિલ્લો
૭	તાપી જિલ્લો
ભાગ IV	
સરદાર કૃષ્ણનગર દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી	
૧	બંસકંઠા જિલ્લો
૨	ગાંધીનગર જિલ્લો
૩	કચ્છ જિલ્લો

૪	મેહસાના જિલ્લો
૫	પાટણ જિલ્લો
૬	સાબરકાંઠા જિલ્લો
૭	અરવલી જિલ્લો

૩૨. અધિનિયમની કલમ ૪ પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર સાથે વ્યવહાર કરે છે અને સંબંધિત કૃષિ યુનિવર્સિટીઓનું પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર અનુસૂચિમાં સૂચિત વિસ્તાર સુધી વિસ્તરે છે. અધિનિયમની કલમ ૪ નીચે મુજબ છે:

> "૪. (૧) યુનિવર્સિટી અથવા કોલેજ કક્ષાએ કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનના શિક્ષણ અને કૃષિ ક્ષેત્રે સંશોધન અને એક્સટેન્શન એજ્યુકેશન પ્રોગ્રામના સંદર્ભમાં, યુનિવર્સિટીનું પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર અને જવાબદારી યુનિવર્સિટી વિસ્તાર સુધી વિસ્તરશે.
>
> (૨) કૃષિમાં શિક્ષણના તમામ સ્તરે રાજ્યની કૃષિ શાળાઓ, ગ્રામસેવક તાલીમ કેન્દ્રો અને સ્ટોકમેન તાલીમ વર્ગો જેવા ફિલ્ડ એક્સટેન્શન સ્ટાફની તાલીમ સહિત ટર્મિનલ તાલીમ આપતી તમામ સંસ્થાઓની સ્થાપના અને જાળવણી માટે યુનિવર્સિટી જવાબદારી નિભાવી શકે છે.

(૩) યુનિવર્સિટીના અધિકારક્ષેત્ર અને સત્તા હેઠળ આવતી તમામ કોલેજો, સંશોધન અને પ્રાયોગિક સ્ટેશનો અથવા અન્ય સંસ્થાઓ યુનિવર્સિટીના સંચાલન અને નિયંત્રણ હેઠળ યુનિવર્સિટીના ઘટક એકમોની બનેલી રહેશે.

(૪) કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપતી અથવા કૃષિમાં સંશોધન કરતી અને માર્ગદર્શન આપતી અથવા એક્સટેન્શન એજ્યુકેશનના કાર્યક્રમો ચલાવતી અને માર્ગદર્શન આપતી અને યુનિવર્સિટી વિસ્તારમાં આવેલી કોઈપણ શૈક્ષણિક સંસ્થા, યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને રાજ્ય સરકારની મંજૂરી સિવાય, કાયદા દ્વારા સ્થપાયેલી અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી સાથે કોઈપણ રીતે સંકળાયેલી રહેશે નહીં, અથવા તેના કોઈપણ વિશેષાધિકારોમાં પ્રવેશ મેળવશે નહીં."

૩૩. અધિનિયમની કલમ ૪(૪) વાંચવાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપતી અથવા કૃષિમાં સંશોધન કરતી અને માર્ગદર્શન આપતી અથવા એક્સટેન્શન એજ્યુકેશનના કાર્યક્રમો ચલાવતી અને માર્ગદર્શન આપતી અને યુનિવર્સિટી વિસ્તારમાં આવેલી કોઈપણ શૈક્ષણિક સંસ્થા, યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને રાજ્ય સરકારની મંજૂરી સિવાય, કાયદા દ્વારા સ્થપાયેલી અન્ય કોઈ યુનિવર્સિટી સાથે કોઈપણ રીતે સંકળાયેલી રહેશે નહીં,

અથવા તેના કોઈપણ વિશેષાધિકારોમાં પ્રવેશ મેળવશે નહીં. આમ, અધિનિયમની કલમ ૪(૪) હેઠળ કલ્પના કરાયેલ ભાષા પરથી સ્પષ્ટ છે કે કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપતી કોઈપણ શૈક્ષણિક સંસ્થા યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને રાજ્ય સરકારની મંજૂરી મેળવ્યા વિના અભ્યાસક્રમો ચલાવશે નહીં.

૩૪. મુખ્યત્વે, અરજદારોનો કેસ એવો છે કે ૧લો અરજદાર પોતે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ હેઠળની એક યુનિવર્સિટી છે, તેથી, કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે તેને સરકાર પાસેથી સંમતિ અથવા મંજૂરી લેવાની કોઈ જરૂરિયાત નથી. એ વાતનો કોઈ વિવાદ નથી કે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીએ કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે સરકાર પાસેથી ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) હેઠળ જરૂરી રાજ્ય યુનિવર્સિટી પાસેથી કોઈ સંમતિ અથવા મંજૂરી મેળવી નથી. ચોક્કસ રીતે કહીએ તો, આ કોર્ટની વિચારણા માટે પ્રશ્ન એ છે કે શું ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪ ની પેટા–કલમ (૪) માં ઉલ્લેખિત શૈક્ષણિક સંસ્થામાં એવી યુનિવર્સિટીનો સમાવેશ થશે જે ૧લા અરજદાર જેવી છે. ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ના ઉદ્દેશ્યો વાંચવાથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સંબંધિત કાયદાઓ હેઠળ નોંધાયેલા ટ્રસ્ટો અથવા ખાનગી સંસ્થાઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવતી સ્વ–નિર્ભર ધોરણે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે આ કાયદો અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે. એ પણ

નોંધનીય છે કે ૧લી અરજદાર – યુનિવર્સિટી એ યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતી ઘટક કોલેજો સિવાય અન્ય કોઈ સંસ્થાઓને સંલગ્ન કરવાની કોઈ સત્તા વિનાની યુનિવર્સિટી છે. સંસ્થા અને યુનિવર્સિટી વચ્ચેનો મૂળભૂત તફાવત એ છે કે, જ્યારે યુનિવર્સિટી, કોલેજો દ્વારા અભ્યાસક્રમો ચલાવે છે, ત્યારે તે આવી યુનિવર્સિટીના નામે ડિગ્રી આપે છે, જ્યારે સંસ્થા જે અભ્યાસક્રમો આપે છે તે વિદ્યાર્થીઓને માત્ર તે યુનિવર્સિટીમાંથી જ ડિગ્રી આપી શકે છે જેની સાથે તે સંલગ્ન છે. સંસ્થા એ કાયદા અથવા સત્તા દ્વારા સ્થાપિત સ્થાપના, સંગઠન અથવા સંગઠન છે. ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ના ઉદ્દેશ્યો અને જોગવાઈઓ અને વધુમાં ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ના કાર્યક્ષેત્ર અને મર્યાદાને ધ્યાનમાં રાખતા, અમારો એવો મત છે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમની કલમ ૪(૪) હેઠળ કલ્પના કરાયેલ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં ૧લા અરજદારનો સમાવેશ થાય છે જેને યુનિવર્સિટી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. ૨૦૦૯ ના અધિનિયમ હેઠળ રચાયેલી ખાનગી યુનિવર્સિટીને સરકાર દ્વારા નિયંત્રિત અને નિયમન કરાતી અન્ય પરંપરાગત યુનિવર્સિટીઓથી અલગ પાડવી જોઈએ. જ્યાં પરંપરાગત યુનિવર્સિટીઓ પાસે આવી યુનિવર્સિટીના કાર્યક્ષેત્રમાં આવેલી કોલેજો/સંસ્થાઓને જોડાણ આપવાની સત્તા હોય છે, ત્યાં ૨૦૦૯ ના અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ સમાવિષ્ટ ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ અન્ય યુનિવર્સિટીઓને ડિગ્રીની ભલામણ કરવાને બદલે પોતાને ડિગ્રી આપવાની સત્તા આપવાની વધારાની સુવિધા સાથેની સંસ્થાઓ સિવાય બીજું કંઈ નથી.

૩૫. વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ દ્વારા રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પરથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે ૦૬.૧૧.૨૦૧૭ ના નોટિફિકેશન મુજબ, કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનનો અભ્યાસક્રમ માન્ય પ્રોફેશનલ ડિગ્રી કોર્સ છે અને પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો એવા અભ્યાસક્રમો સિવાય બીજું કંઈ નથી કે જે ખાસ કરીને એવા વ્યાવસાયિકો તરફ લક્ષી હોય જેઓ તેમના ચોક્કસ કાર્ય પર્યાવરણ માટે ઉપયોગી કૌશલ્યો વધારવા માંગતા હોય. પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમો એવા માનવામાં આવે છે જે હાથ પરના વિષયો માટે એપ્લિકેશન લક્ષી અભિગમ અપનાવે છે, વિદ્યાર્થીઓને તે અભ્યાસક્રમો પૂરા કર્યા પછી નોકરી માટે તૈયાર કરે છે. ભારતમાં તમામ વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમોને સર્વોચ્ચ સંસ્થાઓ દ્વારા ધોરણો અને માપદંડો આપવામાં આવ્યા છે. જ્યાં સુધી કૃષિ અભ્યાસક્રમોનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી આઇ સી એ આર ને સર્વોચ્ચ સંસ્થા ગણવામાં આવે છે અને કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવતી યુનિવર્સિટીઓ પણ ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે. જોકે અરજદારો વતી એવો કેસ છે કે આઇ સી એ આર ને વૈધાનિક સર્વોચ્ચ સંસ્થા તરીકે ગણી શકાય નહીં જેની ચર્ચા આપણે પછીથી કરીશું, પરંતુ તે જ સમયે, એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે આઇ સી એ આર એ ભારત સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત સોસાયટી છે અને તે કૃષિ મંત્રાલય દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવતા ભંડોળ દ્વારા ચલાવવામાં આવે છે અને તેને કૃષિ

અને સંલગ્ન વિજ્ઞાન માટેની સર્વોચ્ચ સંસ્થા માનવામાં આવે છે. એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે કૃષિનો અભ્યાસક્રમ એ વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમ છે જે વિશેષ કાયદા, એટલે કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ હેઠળની જોગવાઈઓ દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે, જે ચાર ઝોનમાં ગુજરાતના સમગ્ર રાજ્યના યુનિવર્સિટી વિસ્તારને આવરી લે છે, એવું જણાય છે કે અધિનિયમની કલમ ૪(૪) હેઠળ એક ચોક્કસ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, જેથી કોઈપણ શૈક્ષણિક સંસ્થા કે જે કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનનો અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવા માંગતી હોય તે માત્ર રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને સરકારની મંજૂરીથી જ શરૂ થાય, અન્યથા આવી કોલેજ ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. એવું જણાય છે કે અભ્યાસક્રમના મહત્વને ધ્યાનમાં રાખીને, અને કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં તેના ધોરણોનું નિયમન કરવા માટે જે વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમ માનવામાં આવે છે, આવી સલામતી કરવામાં આવી છે. જોકે ૧લો અરજદાર પરવાનગી પ્રાપ્ત ખાનગી યુનિવર્સિટી છે, પરંતુ તમામ વ્યવહારુ હેતુઓ માટે, તેને અધિનિયમની કલમ ૪(૪) ના અર્થમાં માત્ર 'સંસ્થા' તરીકે જ ગણવામાં આવે છે અને ૧લા અરજદારને આભારી અન્ય કોઈ અર્થઘટન અથવા અર્થ ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ના કાયદાના ઉદ્દેશ્ય અને હેતુને નષ્ટ કરશે. જોકે અરજદારો તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી ધવલ સી. દવેએ (૨૦૧૩)૧૫ એસ સી સી ૬૭૭ માં નોંધાયેલા મહર્ષિ મહેશ યોગી વૈદિક વિશ્વવિદ્યાલય વિ. મધ્યપ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય (સુપ્રા) ના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, અમારો મત છે કે ભારતના બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની યાદી

II ની એન્ટ્રી ૧૪ દ્વારા આવરી લેવામાં આવતા કૃષિ શિક્ષણ સંબંધિત અભ્યાસક્રમને લગતા રાજ્યમાં સ્થાનિક કાયદાઓ અને વિવાદના ક્ષેત્રને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉપરોક્ત ચુકાદો અરજદારોના કેસને સમર્થન આપવા માટે કોઈ સહાય આપશે નહીં. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, મહર્ષિ મહેશ યોગી વૈદિક વિશ્વવિદ્યાલય અધિનિયમ, ૧૯૯૫ ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ચુકાદાના ફકરા ૧૦૭ અને ૧૧૦ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે.

> "૧૦૭. અમારા સુવિચારિત મતે, યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન એક્ટ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૧૨ અભ્યાસક્રમની સામગ્રી નક્કી કરવા ઉપરાંત કે જેના સંદર્ભમાં શિક્ષણના ધોરણ અને તેની જાળવણીનું નિરીક્ષણ યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન દ્વારા કરવાનું છે, તેમાં યુનિવર્સિટી અથવા અન્ય કેમ્પસમાં, જેમ કે કેન્દ્રોમાં ઉપલબ્ધ કરાવી શકાય તેવા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનો પણ સમાવેશ થશે, જેથી ખાતરી કરી શકાય કે શિક્ષણ, શિક્ષણ અને પરીક્ષા, તેમજ સંશોધનનું આવું ધોરણ ધોરણોમાં કોઈપણ ઘટાડા વિના જાળવવામાં આવે છે. તેથી, ડિવિઝન બેંચના નિષ્કર્ષને સમર્થન આપતી વખતે કે રાજ્ય સરકારની મંજૂરી મેળવીને અભ્યાસક્રમોના સંચાલન અંગે કોઈ પ્રતિબંધ લાદવો એ રાજ્ય વિધાનસભાની

કાયદાકીય ક્ષમતાની બહાર છે, તે જ શ્વાસમાં, ક્ષમતાનો આવો અભાવ કેન્દ્રો ચલાવવા માટે પણ સમાન રીતે લાગુ પડશે.

... ...

૧૧૦. ઉક્ત તર્કના પ્રકાશમાં પણ, એવું ઠરાવવું પડશે કે અપીલકર્તા યુનિવર્સિટી દ્વારા કેન્દ્રો ચલાવવાનું લિસ્ટ – I ની એન્ટ્રી ૬૬ ના વિશિષ્ટ ક્ષેત્રમાં આવશે, જે બદલામાં યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન એક્ટની કલમ ૧૨ દ્વારા સંચાલિત થશે અને પરિણામે રાજ્ય સરકારે તે હદ સુધી અપીલકર્તા યુનિવર્સિટી દ્વારા સ્થાપિત આવા કેન્દ્રોમાં દખલ કરવા માટે જરૂરી કાયદાકીય ક્ષમતાનો અભાવ હોવાનું માનવામાં આવશે."

પરંતુ અમે ઉપર ચર્ચા કરી છે તેમ, કારણ કે વિવાદ ભારતના બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની યાદી II દ્વારા વિશેષ રૂપે આવરી લેવામાં આવેલા કૃષિ અભ્યાસક્રમ ચલાવતી કોલેજ સાથે સંબંધિત છે અને ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ અને ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, અમારો મત છે કે ઉક્ત ચુકાદો અરજદારોના કેસમાં કોઈ સહાય પૂરી પાડશે નહીં.

૩૬. ઉપર જણાવ્યા મુજબ સમાન કારણોસર, ૨૦૦૭ એસ સી સી ઓનલાઇન ડેલ ૧૫૫૪ માં નોંધાયેલા યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન વિ. એમિટી યુનિવર્સિટી, ઉત્તર પ્રદેશ અને અન્યના કેસમાં દિલ્હી હાઈકોર્ટનો ચુકાદો પણ અરજદારોના કેસમાં કોઈ સહાય આપશે નહીં. ચુકાદામાં, દિલ્હી હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે યુનિવર્સિટીનો સમાવેશ રાજ્ય સરકારના ડોમેનમાં છે પરંતુ જેવી જ યુનિવર્સિટીનો સમાવેશ થાય છે અને સ્થાપના થાય છે, તે તેનું પોતાનું અસ્તિત્વ વિકસાવે છે અને ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓ માટે તેના દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણોનું સંકલન અને જાળવણી સુનિશ્ચિત કરવાની સત્તા યુ જી સી ને સોંપવામાં આવી છે. ઉક્ત દરખાસ્ત પર કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં પરંતુ વિષયને ધ્યાનમાં રાખીને કેસોના આ જૂથમાં વિવાદ એ છે કે, શું ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી, ખાનગી યુનિવર્સિટી, રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને આઇ સી એ આર ની મંજૂરી અને સરકારની મંજૂરી વિના કોલેજ ચલાવી શકે છે તે એક મુદ્દો છે, અમારો અભિપ્રાય છે કે ઉક્ત ચુકાદો અરજદારોના કેસને સમર્થન આપશે નહીં.

૩૭. ભારતીદાસન યુનિવર્સિટી અને અન્ય વિ. ઓલ ઈન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન અને અન્યના કેસમાં ચુકાદામાં, (૨૦૦૧)૮ એસ સી સી ૬૭૬ માં નોંધાયેલ છે, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે કોઈપણ યુનિવર્સિટીને તકનીકી અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવા માટે એ આઇ સી ટી ઇ ની પૂર્વ મંજૂરીની જરૂર

નથી, દરેક યુનિવર્સિટી એ આઇ સી ટી ઇ દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અને માપદંડોનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલી છે. ઉપરોક્ત ચુકાદાના ગુણોત્તર ને લાગુ કરીને, એમ ધારી લઈએ કે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી એ આઇ સી ટી ઇ ની મંજૂરી વિના કૃષિમાં બી.એસસી. અથવા બી.ટેક (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) નો તકનીકી અભ્યાસક્રમ ચલાવવા માટે હકદાર છે, પરંતુ ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી માટે આઇ સી એ આર પાસેથી મંજૂરી અને માન્યતા ઉપરાંત સંબંધિત રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને રાજ્ય સરકાર પાસેથી મંજૂરી લેવી ફરજિયાત છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, ઉક્ત ચુકાદો પણ અરજદારોના કેસના સમર્થનમાં કોઈ સહાય આપશે નહીં.

૩૮. બીજી તરફ, વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ દ્વારા રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કૃષિ અને સંલગ્ન વિષયમાં અંડરગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમ પ્રોફેશનલ કોર્સ ગણવામાં આવે છે. આ બાબત કૃષિ અને ખેડૂત કલ્યાણ મંત્રાલય, કૃષિ, સહકાર અને ખેડૂત કલ્યાણ વિભાગ, ભારત સરકાર દ્વારા તારીખ ૦૬.૧૧.૨૦૧૭ ના રોજ જારી કરાયેલ નોટિફિકેશન એફ નં.૩-૩/૨૦૧૭-ઇ એમ પરથી સ્પષ્ટ છે. ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) હેઠળની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, શિક્ષણ અને સંલગ્ન વિષયો તરીકે કૃષિ ક્ષેત્રને આવરી લેતો વિશેષ કાયદો,

અમારો મત છે કે ૧લો અરજદાર ૨૦૦૪ ના અધિનિયમની કલમ ૪(૪) ની જોગવાઈઓ દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે. આ તબક્કે, ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની અમુક જોગવાઈઓ પર વિચાર કરવો ફળદાયી રહેશે, જે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સમાવિષ્ટ છે. કલમ ૨(i) "આઇ સી એ આર" ને વ્યાખ્યાચિત કરે છે જેનો અર્થ છે ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ, સોસાયટીઝ રજીસ્ટ્રેશન એક્ટ, ૧૮૬૦ હેઠળ નોંધાયેલ સોસાયટી. કલમ ૨(પી) "નિયમનકારી સંસ્થા" ને વ્યાખ્યાચિત કરે છે જેનો અર્થ થાય છે "ઉચ્ચ શિક્ષણના શૈક્ષણિક ધોરણોને સુનિશ્ચિત કરવા માટેના ધોરણો અને શરતો નિર્ધારિત કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્થાપિત સંસ્થા, જેમ કે યુ જી સી, એ આઇ સી ટી ઇ, એન સી ટી ઇ, એમ સી આઇ, પી સી આઇ, એન એ એ સી, આઇ સી એ આર, ડી ઇ સી, સી એસ આઇ આર". અધિનિયમની કલમ ૩(૪) હેઠળ જે યુનિવર્સિટીની સ્થાપનાને લગતી છે, "યુનિવર્સિટીઓ બિન-સંલગ્ન યુનિવર્સિટીઓ તરીકે કાર્ય કરશે અને તેઓ ડિગ્રી, ડિપ્લોમા અને તેમાં પ્રવેશ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓને પ્રમાણપત્ર આપવા માટે અન્ય કોઈ કોલેજ અથવા સંસ્થાને સંલગ્ન કરશે નહીં". યુનિવર્સિટી, અધિનિયમની કલમ ૩(૭) મુજબ, રાજ્ય સરકાર અથવા કેન્દ્ર સરકાર પાસેથી કોઈ ગ્રાન્ટ-ઈન-એડ અથવા નાણાકીય સહાય મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. યુનિવર્સિટીના ઉદ્દેશ્યો અધિનિયમની કલમ ૪ માં દર્શાવવામાં આવ્યા છે. અધિનિયમની કલમ ૪(ક્યુ) હેઠળ, ઉલ્લેખિત ઉદ્દેશ્યોમાંથી એક એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે ડિગ્રી, ડિપ્લોમા, પ્રમાણપત્રો અને અન્ય શૈક્ષણિક વિશેષતાઓનું

ધોરણ એ આઇ સી ટી ઇ, એન સી ટી ઇ, યુ જી સી, એમ સી આઇ અને ફાર્મસી કાઉન્સિલ અને પ્રમાણભૂત શિક્ષણનું નિયમન કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્થાપિત અન્ય સમાન એજન્સી દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો કરતા નીચું ન હોય. અધિનિયમની કલમ ૪(એસ) ની જોગવાઈ મુજબ, યુનિવર્સિટી માત્ર એવા ક્ષેત્રોમાં જ્ઞાનના પ્રસારના કાર્યો હાથ ધરવા માટે પાત્ર છે કે જેના માટે રાજ્ય સરકારે લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ જારી કર્યો હોય અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા ત્યારબાદ મંજૂર કરાયેલ ક્ષેત્રોમાં. તે નિર્વિવાદ છે કે ૧લા અરજદારને જારી કરાયેલ લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટમાં કૃષિ વિજ્ઞાન અને સંલગ્ન વિષયો સંબંધિત શિક્ષણની રાજ્ય સરકાર દ્વારા કોઈ ચોક્કસ મંજૂરી નથી. વધુમાં, અધિનિયમની કલમ ૩૧ હેઠળ, રાજ્ય સરકાર યુનિવર્સિટીને લગતા શિક્ષણ, પરીક્ષા અને સંશોધન અથવા અન્ય કોઈ બાબતના ધોરણો ચકાસવાના હેતુથી નિર્દેશો જારી કરી શકે છે. શરૂઆતથી જ, જ્યારે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીના ધ્યાન પર લાવવામાં આવ્યું છે કે તેણે રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને સરકારની મંજૂરી વિના કૃષિ વિજ્ઞાનમાં અભ્યાસક્રમો શરૂ કર્યા છે. વારંવાર, સરકાર યુનિવર્સિટીને આવા અભ્યાસક્રમો ચલાવવાનું બંધ કરવા માટે નિર્દેશો જારી કરી રહી છે. આમ છતાં, ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીએ અભ્યાસક્રમો ચલાવ્યા છે અને તેને ચાલુ રાખ્યા છે. વધુમાં, અધિનિયમની કલમ ૩૫ પરથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે યુનિવર્સિટી નિયમનકારી સંસ્થાઓના તમામ નિયમો, વિનિયમો, ધોરણો વગેરેનું પાલન કરવા માટે બંધાયેલી છે. ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૩૫, નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૩૫. આ અધિનિયમમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, યુનિવર્સિટી ભારત સરકારની નિયમનકારી સંસ્થાઓના તમામ નિયમો, વિનિયમો, ધોરણો વગેરેનું પાલન કરવા અને આવી સંસ્થાઓને તેમની ફરજો બજાવવા અને તેમના કાર્યો કરવા માટે જરૂરી હોય તેવી તમામ સુવિધાઓ અને સહાય પૂરી પાડવા માટે બંધાયેલી રહેશે."

૩૯. પ્રતિવાદી – રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલત દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ એસ. અઝીઝ બાશા અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા (એ આઇ આર ૧૯૬૮ એસ સી ૬૬૨ માં નોંધાયેલ) ના કેસમાં ચુકાદામાં, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે "શૈક્ષણિક સંસ્થા" શબ્દો ખૂબ વ્યાપક અર્થ ધરાવે છે અને તેમાં યુનિવર્સિટીનો પણ સમાવેશ થશે. ચુકાદાનો ફકરો–૨૧ નીચે મુજબ છે:

"૨૧. અમે તેમ કરીએ તે પહેલાં અમે એ કહેવા માંગીએ છીએ કે "શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ" શબ્દો ખૂબ વ્યાપક અર્થ ધરાવે છે અને તેમાં યુનિવર્સિટીનો પણ સમાવેશ થશે. આ બાબતે યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વતી કોઈ વિવાદ ન હતો અને તેથી તે સ્વીકારી શકાય છે

કે ધાર્મિક લઘુમતીને કલમ ૩૦(૧) હેઠળ યુનિવર્સિટી સ્થાપવાનો અધિકાર છે. ૧૯૫૦ માં બંધારણ અમલમાં આવ્યું તે પહેલાં યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના અંગેની સ્થિતિ આ હતી. ભારતમાં એવો કોઈ કાયદો ન હતો જે કોઈપણ ખાનગી વ્યક્તિ અથવા સંસ્થાને યુનિવર્સિટી સ્થાપતા અટકાવતો હોય અને તેથી, ખાનગી વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા માટે યુનિવર્સિટી સ્થાપવાનું ખુલ્લું હતું. શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ જે યુનિવર્સિટીઓ નથી અને જે યુનિવર્સિટીઓ છે તે વચ્ચે ઘણી સમાનતા છે. બંને વિદ્યાર્થીઓને ભણાવે છે અને બંને પાસે આ હેતુ માટે શિક્ષકો છે. પરંતુ યુનિવર્સિટીને અન્ય કોઈ શૈક્ષણિક સંસ્થાથી જે અલગ પાડે છે તે એ છે કે યુનિવર્સિટી પોતાની ડિગ્રીઓ આપે છે જ્યારે અન્ય શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ તેમ કરી શકતી નથી. યુનિવર્સિટી દ્વારા ડિગ્રીઓ આપવી એ જ તેને સામાન્ય શૈક્ષણિક સંસ્થાઓથી અલગ પાડે છે. સેન્ટ ડેવિડ્સ કોલેજ, લેમ્પેટર વિ. શિક્ષણ મંત્રાલય, ૧૯૫૧-૧ ઓલ એ આર ૫૫૯ જુઓ. આમ ભારતના કાયદામાં ખાનગી વ્યક્તિઓ અથવા સંસ્થાઓ દ્વારા યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના સામે કોઈ પ્રતિબંધ ન હતો અને જો આવી કોઈ યુનિવર્સિટી સ્થાપવામાં આવી હોય તો તેને યુનિવર્સિટી કહેતા પહેલા તેણે ડિગ્રીઓ આપવી જરૂરી હતી. પરંતુ જોકે આવી યુનિવર્સિટી ડિગ્રીઓ આપતી હોય, તે એવું દર્શાવતું ન હતું કે દેશની સરકાર તે ડિગ્રીઓને માન્યતા આપવા

માટે બંધાયેલી છે. એ હકીકત છે કે બંધારણ અમલમાં આવ્યું ત્યાં સુધી કાયદો જે સ્થિતિમાં હતો, સરકાર ખાનગી વ્યક્તિઓ અથવા સંસ્થાઓ દ્વારા સ્થપાયેલી યુનિવર્સિટીઓની ડિગ્રીઓને માન્યતા આપવા માટે બંધાયેલી ન હતી અને સામાન્ય રીતે કહીએ તો સરકાર માત્ર કાયદા દ્વારા તેના દ્વારા સ્થપાયેલી યુનિવર્સિટીઓની ડિગ્રીઓને જ માન્યતા આપતી હતી. ૧૯૫૦ પહેલાં કોઈ ખાનગી વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા એવો આગ્રહ કરી શકતી ન હતી કે તેના દ્વારા સ્થપાયેલી કોઈપણ યુનિવર્સિટીની ડિગ્રીઓને સરકાર દ્વારા માન્યતા મળવી જોઈએ. આવી માન્યતા સરકારની ઈચ્છા પર આધારિત હતી જે સામાન્ય રીતે કાયદા દ્વારા વ્યક્ત થતી હતી. આ પ્રકારની બાબતોમાં સરકારની માન્યતાના મહત્વને ઘટાડી શકાય નહીં. બંધારણ અમલમાં આવ્યા પછી પણ આ સ્થિતિ ચાલુ રહી. માત્ર ૧૯૫૬ માં જ યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન એક્ટ, (૧૯૫૬ નો નં. ૩) ની કલમ ૨૨ ની પેટા–કલમ (૧) દ્વારા એવું નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે "ડિગ્રીઓ પ્રદાન કરવાનો અથવા આપવાનો અધિકાર માત્ર સેન્ટ્રલ એક્ટ, પ્રોવિન્શિયલ એક્ટ અથવા સ્ટેટ એક્ટ દ્વારા અથવા તેના હેઠળ સ્થપાયેલ અથવા સમાવિષ્ટ યુનિવર્સિટી અથવા કલમ ૩ હેઠળ યુનિવર્સિટી માનવામાં આવતી સંસ્થા અથવા સંસદના કાયદા દ્વારા ડિગ્રીઓ પ્રદાન કરવા અથવા આપવા માટે ખાસ સત્તા ધરાવતી સંસ્થા દ્વારા જ વાપરી શકાશે".

તેની પેટા–કલમ (૨) માં વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે "પેટા–કલમ (૧) માં પ્રદાન કર્યા સિવાય, કોઈ પણ વ્યક્તિ અથવા સત્તાધિકારી કોઈ પણ ડિગ્રી પ્રદાન કરશે નહીં, અથવા આપશે નહીં, અથવા પોતાને ડિગ્રી પ્રદાન કરવા અથવા આપવા માટે હકદાર તરીકે દર્શાવશે નહીં".

કલમ ૨૩ એ કાયદા દ્વારા સ્થાપિત ન હોય તેવી શૈક્ષણિક સંસ્થા દ્વારા "યુનિવર્સિટી" શબ્દના ઉપયોગ પર વધુ પ્રતિબંધ મૂક્યો છે. તે પછી જ ભારતમાં કોઈ ખાનગી વ્યક્તિ અથવા સંસ્થા ડિગ્રી આપી શકતી ન હતી. તેથી મુસ્લિમ લઘુમતી માટે બંધારણ અમલમાં આવે તે પહેલાં યુનિવર્સિટી સ્થાપવી શક્ય હતી, જોકે આવી યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવતી ડિગ્રીઓને સરકાર દ્વારા માન્યતા આપવી ફરજિયાત ન હતી."

૪૦. વધુમાં, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલતે ઓરિસ્સા લિફ્ટ ઈરિગેશન કોર્પ. લિ. વિ. રબી શંકર પાત્રો (૨૦૧૮)૧ એસ સી સી ૪૬૮ માં નોંધાયેલા ચુકાદા પર પણ આધાર રાખ્યો. ઉક્ત ચુકાદામાં, જ્યાં યુ જી સી, એ આઇ સી ટી ઇ અને ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન કાઉન્સિલ સહિત અન્ય કોઈપણ

સત્તાધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી વિના એન્જિનિયરિંગમાં ડિસ્ટન્સ લર્નિંગ પ્રોગ્રામ શરૂ કરવામાં આવ્યા હતા, ઓલ ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન એક્ટ, ૧૯૮૭ અને ઇન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી એક્ટ, ૧૯૮૫ ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે એ આઇ સી ટી ઇ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા નિયમન "ડીમ્ડ ટુ બી યુનિવર્સિટીઓ" ને લાગુ પડે છે અને ડીમ્ડ ટુ બી યુનિવર્સિટીઓ એ આઇ સી ટી ઇ ની મંજૂરી વિના ટેકનિકલ શિક્ષણમાં કોઈ નવો અભ્યાસક્રમ દાખલ કરવામાં યોગ્ય ન હતી. ચુકાદાનો ફકરો–૪૫ નીચે મુજબ છે:

> "૪૫. આ કોર્ટ દ્વારા અન્નામલાઈ યુનિવર્સિટી વિ. સેક્રેટરી ટુ ગવર્નમેન્ટ, ઈન્ફોર્મેશન એન્ડ ટુરિઝમ ડિપાર્ટમેન્ટ અને અન્ય, (૨૦૦૯)૪ એસ સી સી ૫૯૦ માં એવું નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે ડિગ્રી આપવા માટે જરૂરી મૂળભૂત બાબતોના સંદર્ભમાં કોઈ છૂટછાટ આપી શકાય નહીં અને જો વહીવટી સત્તાધિકારી દ્વારા ફરજિયાત જોગવાઈનું પાલન કરવામાં ન આવે, તો કાર્યવાહી રદબાતલ થશે. આ અમને એ નિષ્કર્ષ પર લઈ જાય છે કે ડી ઇ સી દ્વારા પ્રથમ કિસ્સામાં પ્રશ્નવાળી ડીમ્ડ ટુ બી યુનિવર્સિટીઓને એન્જિનિયરિંગમાં ડિગ્રી આપવા તરફ દોરી જતા અભ્યાસક્રમો શરૂ કરવા દેવા માટે આપવામાં આવેલી પરવાનગી ગેરકાયદેસર અને

કાયદાની વિરુદ્ધ હતી. સત્તાના ઉપયોગમાં ગેરકાયદેસરતા એ હદે હતી કે તેને પાછળથી આપવામાં આવેલી પોસ્ટ ફેક્ટો મંજૂરીઓ દ્વારા સુધારી શકાય નહીં. અમે એ પણ જોયું છે કે એક્સ પોસ્ટ ફેક્ટો મંજૂરીઓ આપવાની કવાયત, વાસ્તવમાં, માત્ર સુપરફિસિયલ અને ઔપચારિક હતી. આ ક્ષેત્રને નિયંત્રિત કરતા જાહેર નીતિના નિવેદનો હોવા છતાં અને સંબંધિત ડીમ્ડ ટુ બી યુનિવર્સિટીઓ વિશે ચોક્કસ ફરિયાદો પ્રાપ્ત થઈ હોવા છતાં આવી કવાયત કરવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, કોઈ પણ તપાસ કર્યા વિના આવી સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો જેની ચર્ચા પહેલાથી જ થઈ ગઈ છે અને સત્તાનો ઉપયોગ અમારા દ્વારા ગેરકાયદેસરતા અને ખામીથી પીડાતો હોવાનું જણાયું છે. સંબંધિત ડીમ્ડ ટુ બી યુનિવર્સિટીઓની તરફેણમાં એકમાત્ર બાબત એ છે કે યુ જી સી – એ આઈ સી ટી ઈ – ડી ઈ સી ની સંયુક્ત સમિતિએ નિર્ણયને સમર્થન આપ્યું હતું જોકે આવી કવાયત પણ સંપૂર્ણપણે ખામીયુક્ત હતી. તે કવાયત તારીખ ૧૦.૦૫.૨૦૦૭ ના MoU ના ફકરા ૧૦ ની વિરુદ્ધ હતી, જેમાં તપાસ કરવાનું વિચારવામાં આવ્યું હતું અને સંયુક્ત સમિતિના ૧૧.૦૫.૨૦૦૭ ના નિર્ણયમાં જ એવું હતું કે સંસ્થા/યુનિવર્સિટી માટે ડિસ્ટન્સ એજ્યુકેશન પ્રોગ્રામ ઓફર કરવા માટે તેને રૂબરૂ મોડમાં ઓફર કરવું ફરજિયાત હતું."

૪૧. પ્રતિવાદી – રાજ્ય યુનિવર્સિટીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલત દ્વારા અલાહાબાદ બેંક વિ. કેનેરા બેંક એ આઇ આર ૨૦૦૦ એસ સી ૧૫૩૫ માં નોંધાયેલા નિર્ણય પર પણ આધાર રાખવામાં આવ્યો છે, તેમની દલીલના સમર્થનમાં કે બે કાયદાઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, એક જેને વિશેષ કાયદો ગણવામાં આવે છે અને બીજો સામાન્ય કાયદો ગણવામાં આવે છે, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે કાયદાના સૂક્ષ્મ મુદ્દાઓ સાથે કામ કરતી વખતે અદાલતો ભેદને અસ્પષ્ટ કરી શકે નહીં. હાથ પરના કેસમાં, એ નોંધવું જોઈએ કે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ એ એક વિશેષ કાયદો છે જે ફક્ત કૃષિ વિજ્ઞાન અને સંલગ્ન વિષયોના ક્ષેત્રને જ આવરી લે છે જ્યારે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ એક સામાન્ય કાયદો છે જે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ઘડવામાં આવ્યો છે. ચુકાદાનો ફકરો–૩૯ નીચે મુજબ છે:

> "૩૯. કાયદામાં એવી પરિસ્થિતિ હોઈ શકે છે જ્યાં એક જ કાયદાને એક કાયદાની તુલનામાં વિશેષ કાયદો તરીકે ગણવામાં આવે છે અને ફરીથી બીજા કાયદાની તુલનામાં સામાન્ય કાયદો તરીકે ગણવામાં આવે છે. લાઈફ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. ડી.જે. બહાદુર [એ આઈ આર ૧૯૮૦ એસ સી ૨૧૮૧] માં

ઠરાવ્યા મુજબ આવી પરિસ્થિતિઓ ઊભી થાય છે. ત્યાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

> "અમુક કેસો માટે, એક કાયદો સામાન્ય હોઈ શકે છે અને અમુક અન્ય હેતુઓ માટે, તે વિશેષ હોઈ શકે છે અને કાયદાના સૂક્ષ્મ મુદ્દાઓ સાથે કામ કરતી વખતે કોર્ટ ભેદને અસ્પષ્ટ કરી શકે નહીં".

ઉદાહરણ તરીકે, સિવિલ પ્રોસિજર કોડની સરખામણીમાં ભાડા નિયંત્રણ અધિનિયમ એક વિશેષ કાયદો હોઈ શકે છે. પરંતુ જાહેર જગ્યાઓ અથવા કેટલીક વિશેષ વર્ગની ઇમારતોમાંથી ખાલી કરવાની મંજૂરી આપતા કાયદાની સરખામણીમાં, ભાડા નિયંત્રણ અધિનિયમ એક સામાન્ય કાયદો હોઈ શકે છે. હકીકતમાં દામજી વાલજી શાહ અને અન્ય વિ. લાઇફ ઇન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (૧૯૬૫(૩) એસ સી આર ૬૬૫=એ આઇ આર ૧૯૬૫ એસ સી ૧૩૫ પહેલેથી જ ઉલ્લેખિત), આ કોર્ટે અવલોકન કર્યું છે કે એલઆઈસી એક્ટ, ૧૯૫૬ ની સરખામણીમાં, કંપની એક્ટ, ૧૯૫૬ ને સામાન્ય કાયદા તરીકે ગણી શકાય. તે ચુકાદાના ફકરા ૧૯ પરથી આ સ્પષ્ટ થાય છે. એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું:

"વધુમાં, વિશેષ અધિનિયમ એટલે કે એલઆઈસી એક્ટની જોગવાઈઓ, સામાન્ય અધિનિયમ, એટલે કે કંપની એક્ટની જોગવાઈઓને ઓવરરાઇડ કરશે જે સામાન્ય રીતે કંપનીઓને લગતો કાયદો છે".

આમ, કેટલીક હાઈકોર્ટોએ કંપની એક્ટને સામાન્ય કાયદા તરીકે અને આર ડી બી એક્ટને સામાન્ય કાયદાને ઓવરરાઇડ કરતા વિશેષ કાયદા તરીકે યોગ્ય રીતે ગણ્યા છે."

૪૨. અમારો મત છે કે ઉપરોક્ત ચુકાદો ગુજરાત રાજ્યમાં કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં શિક્ષણ આપવા માટે શિક્ષણ અને સંલગ્ન યુનિવર્સિટીઓની સ્થાપના અને સમાવેશના ઉદ્ધેશ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવા માટે પ્રતિવાદીઓ દ્ધારા દર્શાવ્યા મુજબ પ્રતિવાદીઓના કેસને સમર્થન આપે છે, જેને પ્રાથમિકતા આપવાની છે.

૪૩. ઉપરોક્ત કારણોસર, અમે ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટી અને તેના વિદ્યાર્થીઓની એ દલીલને નકારી કાઢીએ છીએ કે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓએ કૃષિ વિદ્યાશાખામાં અભ્યાસક્રમો શરૂ કરતા પહેલા અનુક્રમે રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટી અને રાજ્ય પાસેથી કોઈપણ સંમતિ અને પૂર્વ મંજૂરી મેળવવાની જરૂર નથી.

૪૪. આગળનો મુદ્દો કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાન સંબંધિત અભ્યાસક્રમો શરૂ કરવા માટે કોઈપણ સંસ્થા/યુનિવર્સિટી માટે ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ પાસેથી માન્યતા / મંજૂરીની જરૂરિયાત વિશે છે. અરજદારોના વકીલ શ્રી ધવલ સી. દવે દ્વારા એવું જણાવતા મજબૂત આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે આઇ સી એ આર એ પોતે તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૧૭ ની જાહેર નોટિસ દ્વારા સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તે કોઈપણ સંસ્થાઓને કોઈપણ માન્યતા અથવા મંજૂરી આપવા માટે સત્તાધિકારી નથી, તેથી કોઈ પણ સંસ્થાએ આઇ સી એ આર પાસેથી કોઈ પૂર્વ મંજૂરી મેળવવાની જરૂર નથી.

૪૫. બીજી તરફ, પ્રતિવાદીઓનો કેસ એવો છે કે જ્યાં સુધી કૃષિ વિજ્ઞાન અને સંલગ્ન વિષયોમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવતી સંસ્થાઓ/યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા જાળવવામાં આવતા ધોરણોનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી આઇ સી એ આર સર્વોચ્ચ અને નિયમનકારી સંસ્થા છે અને ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ આઇ સી એ આર દ્વારા નિર્ધારિત કર્યા મુજબ માળખાગત સુવિધાઓ પૂરી પાડવા માટે બંધાયેલી છે.

૪૬. એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે ખાનગી યુનિવર્સિટીઓએ આઇ સી એ આર નો સંપર્ક કર્યો નથી અને તેઓ તારીખ ૧૫.૦૬.૨૦૧૭ ના પત્રવ્યવહાર પર આધાર રાખી રહ્યા છે કે આઇ સી એ આર બિન–વૈધાનિક સંસ્થા હોવાથી, તે કોઈપણ

યુનિવર્સિટી અથવા સંસ્થાને માન્યતા આપતી નથી કે મંજૂર કરતી નથી. આ સંદર્ભમાં, એ નોંધવું જોઈએ કે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ હેઠળ, અધિનિયમની કલમ ૨(i) અને ૨(પી) હેઠળ "આઇ સી એ આર" અને "નિયમનકારી સંસ્થા" વ્યાખ્યાયિત છે. આઇ સી એ આર ને "ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ, સોસાયટીઝ રજીસ્ટ્રેશન એક્ટ, ૧૮૬૦ હેઠળ નોંધાયેલ સોસાયટી" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે અને "નિયમનકારી સંસ્થા" એટલે "ઉચ્ચ શિક્ષણના શૈક્ષણિક ધોરણોને સુનિશ્ચિત કરવા માટેના ધોરણો અને શરતો નિર્ધારિત કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્થાપિત સંસ્થા, જેમ કે યુ જી સી, એ આઇ સી ટી ઇ, એન સી ટી ઇ, એમ સી આઇ, પી સી આઇ, નાક, આઇ સી એ આર, ડી ઇ સી, સી એસ આઇ આર". વધુમાં, ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૪ હેઠળ, જે યુનિવર્સિટીના ઉદ્દેશ્યોથી સંબંધિત છે, અધિનિયમની કલમ ૪(ક્યુ) હેઠળના ઉદ્દેશ્યોમાંનો એક એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે ડિગ્રી, ડિપ્લોમા, પ્રમાણપત્રો અને અન્ય શૈક્ષણિક વિશેષતાઓનું ધોરણ એ આઇ સી ટી ઇ, એન સી ટી ઇ, યુ જી સી, એમ સી આઇ અને ફાર્મસી કાઉન્સિલ અને પ્રમાણભૂત શિક્ષણનું નિયમન કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સ્થાપિત અન્ય સમાન એજન્સી દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો કરતા નીચું ન હોય. વધુમાં, યુ જી સી પોતે પ્રોફેશનલ કાઉન્સિલોને સૂચિત કરી છે જે અભ્યાસક્રમોની માન્યતા અને વ્યાવસાયિક સંસ્થાઓ વગેરેને પ્રોત્સાહન આપવા માટે જવાબદાર છે. આવી વ્યાવસાયિક પરિષદોની સૂચિમાં, એ આઇ સી ટી ઇ, મેડિકલ કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા, ફાર્મસી કાઉન્સિલ, ડેન્ટલ

કાઉન્સિલ, બાર કાઉન્સિલ ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય પરિષદો સાથે, ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચરલ રિસર્ચ (આઈ સી એ આર) નો પણ સમાવેશ થાય છે. આઈ સી એ આર એ કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં તમામ અંડરગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમોને પ્રોફેશનલ ડિગ્રી અભ્યાસક્રમો તરીકે જાહેર કર્યા છે અને તારીખ ૦૬.૧૧.૨૦૧૭ ની કાર્યવાહી દ્વારા કૃષિ મંત્રાલય મારફતે ભારત સરકાર દ્વારા આવું જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, પી.કે. રામચંદ્ર ઐયર વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા ૧૯૮૪(૨) એસ સી સી ૧૪૧ માં નોંધાયેલા કેસમાં, જેના પર વિદ્વાન એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચર રિસર્ચ ભારતના બંધારણની કલમ ૧૨ ના અર્થમાં 'સ્ટેટ' (રાજ્ય) છે કે નહીં તે વિચારતી વખતે, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે આઈ સી એ આર ની ઉત્પત્તિ અને તેના કાર્યોની વિચારણા કરી છે. કાઉન્સિલ ઓફ સાયન્ટિફિક એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ રિસર્ચથી તફાવત દર્શાવતી વખતે, નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ઠરાવ્યું છે કે આઈ સી એ આર અસ્તિત્વમાં આવ્યું તે સરકારના વિભાગ તરીકે હતું, ભલે તે સોસાયટી તરીકે નોંધાયેલું હોય અને સંપૂર્ણપણે સરકાર દ્વારા ભંડોળ પૂરું પાડવામાં આવતું હોય અને તેને આર્થિક રીતે સક્ષમ બનાવવા માટે રાજ્યની કરવેરાની સત્તાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય અને જેમાં સરકાર દ્વારા સ્થાપિત સ્વતંત્ર સંશોધન સંસ્થાઓ ટ્રાન્સફર કરવામાં આવી હોય. વધુમાં, ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૩૫, પોતે જ ફરજ પાડે છે કે યુનિવર્સિટી ભારત સરકારની નિયમનકારી સંસ્થાઓના તમામ નિયમો અને વિનિયમો, ધોરણો વગેરેનું પાલન કરવા અને આવી સંસ્થાઓને

તેમની ફરજો બજાવવા અને તેમના કાર્યો કરવા માટે જરૂરી હોય તેવી તમામ સુવિધાઓ અને સહાય પૂરી પાડવા માટે બંધાયેલી રહેશે. ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૨(i) હેઠળ સમાવિષ્ટ વ્યાખ્યાને ધ્યાનમાં રાખીને, તે કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનના શિક્ષણ અને તેના સંબંધમાં સંશોધન કાર્યક્રમોને લગતા ધોરણો જાળવવાના હેતુથી ભારત સરકાર દ્વારા માન્ય સંસ્થા છે. કલમ ૩૫ અને ઉપર જણાવેલ નોટિફિકેશન સાથે વાંચતા અધિનિયમની કલમ ૨(i) અને (પી) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો સુવિચારિત મત છે કે જ્યાં સુધી કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનના શિક્ષણનો સંબંધ છે, આઇ સી એ આર એક એવી સંસ્થા છે જેણે યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા અભ્યાસક્રમો માટેના ધોરણોને મંજૂરી આપવાની છે.

૪૭. એટલું જ નહીં, આઇ સી એ આર એ "કૃષિ અને સંલગ્ન વિદ્યાશાખાઓમાં નવી કોલેજ સ્થાપવા માટેની લઘુત્તમ આવશ્યકતાઓ" સૂચિત કરી છે. આઇ સી એ આર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ હેન્ડબુક રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવી છે જે એક વ્યાપક અને વિસ્તૃત છે જે કૃષિ એન્જિનિયરિંગ સહિત કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાનમાં નવી કોલેજો સ્થાપવા માટે લઘુત્તમ આવશ્યકતાઓ સૂચિત કરે છે. વધુમાં, આઇ સી એ આર સોસાયટીના નિયમો અને પેટા-નિયમો પણ રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યા છે. આઇ સી એ આર ના મેમોરેન્ડમ ઓફ એસોસિએશન પરથી સ્પષ્ટ છે કે આઇ સી એ આર ની સ્થાપના કૃષિ અને પશુપાલન શિક્ષણ,

સંશોધન અને વ્યવહારમાં તેનો અમલ કરવા, મદદ કરવા, પ્રોત્સાહન આપવા અને સંકલન કરવાના ઉદ્દેશ્યથી કરવામાં આવી છે. આઇ સી એ આર ના નિયમો અને પેટા–નિયમો ધરાવતું પુસ્તક એક્રેડિટેશન બોર્ડને પણ સૂચિત કરે છે જેમાં અધ્યક્ષ તરીકે આઈ સી એ આર ના ડિરેક્ટર જનરલ અને સંસ્થા/યુનિવર્સિટીના એક્રેડિટેશનની વિચારણા કરવા માટે અન્ય સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે. રેકોર્ડ પર આઇ સી એ આર નો "પાંચમી ડીન કમિટી રિપોર્ટ" પણ મૂકવામાં આવ્યો છે જેમાં આઈ સી એ આર એ એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગની કોલેજ સ્થાપવા માટે લઘુત્તમ ધોરણો સૂચિત કર્યા છે. એ સાચું છે કે પેટા–નિયમોને કાયદા તરીકે સખત રીતે અર્થઘટન કરી શકાય નહીં, પરંતુ જો આ પેટા–નિયમોને રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી અન્ય સામગ્રી સાથે જોવામાં આવે, તો અમારો સુવિચારિત મત છે કે આઇ સી એ આર ને કૃષિ શિક્ષણ અને સંલગ્ન વિષયોમાં ધોરણો જાળવવા માટે નિયમનકારી સંસ્થા તરીકે ગણવામાં આવે. એમાં પણ કોઈ વિવાદ નથી કે પ્રતિવાદી – રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટી પાસેથી સંમતિ અને રાજ્ય પાસેથી મંજૂરી ન મેળવવા ઉપરાંત, ૧લી અરજદાર યુનિવર્સિટીએ સર્વોચ્ચ સંસ્થા એટલે કે આઇ સી એ આર પાસેથી પણ કોઈ મંજૂરી લીધી નથી જે કૃષિ શિક્ષણ અને સંલગ્ન વિષયોમાં ધોરણો જાળવવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા સત્તા પ્રાપ્ત અને સ્થાપિત છે.

૪૮. ઉપરોક્ત કારણોસર અમે અરજદારોની એ દલીલને નકારી કાઢીએ છીએ કે આઇ સી એ આર વૈધાનિક સંસ્થા નથી તેથી કોઈ મંજૂરી લેવાની જરૂર નથી. આઇ સી એ આર કદાચ કોઈ ચોક્કસ કાયદા હેઠળ બનાવવામાં આવેલ સંસ્થા ન હોય, હકીકત એ છે કે તે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ ની કલમ ૨(i) અને ૨(પી) હેઠળ માન્ય અને વ્યાખ્યાયિત થયેલ સંસ્થા છે, જે ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૩૫ હેઠળની જોગવાઈઓ સાથે જોડાયેલી છે અને તમામ વ્યવહારુ હેતુઓ માટે જ્યાં સુધી કૃષિ શિક્ષણ અને સંલગ્ન વિષયોનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તેને સર્વોચ્ચ સંસ્થા તરીકે ગણવામાં આવવી જોઈએ. તદનુસાર, અમે અરજદારોની એ દલીલને નકારી કાઢીએ છીએ કે કૃષિ વિજ્ઞાન અને સંલગ્ન વિષયોમાં અભ્યાસક્રમ ચલાવવા માટે આઇ સી એ આર પાસેથી કોઈ મંજૂરી / માન્યતા મેળવવાની જરૂર નથી.

૪૯. અરજદારોના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ દ્વારા આગળ વધારવામાં આવેલી બીજી એક દલીલ એ છે કે, એકવાર રાજ્ય પાસેથી મંજૂરી મેળવીને યુનિવર્સિટીની સ્થાપના થઈ જાય, પછી તેના ધોરણો માત્ર યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન એક્ટ, ૧૯૫૬ હેઠળ રચાયેલ યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન દ્વારા જ મોનિટર કરવા જરૂરી છે અને આ સંદર્ભમાં અન્ય કોઈ એજન્સી દ્વારા નહીં. યુજીસી એક્ટની અમુક જોગવાઈઓનો સંદર્ભ આપીને, વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી ધવલ સી. દવેએ યુજીસી (એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એન્ડ મેન્ટેનન્સ ઓફ સ્ટાન્ડર્ડ્સ ઇન પ્રાઈવેટ

યુનિવર્સિટીઝ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૦૩ પર પણ આધાર રાખ્યો છે. તે સાચું છે કે એકવાર ખાનગી યુનિવર્સિટી ચલાવવા માટે જરૂરી મંજૂરી મેળવીને યુનિવર્સિટીની સ્થાપના થઈ જાય, તે અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે હકદાર છે પરંતુ તે જ સમયે, જ્યારે કૃષિ વિજ્ઞાન અને સંલગ્ન વિષયોને આવરી લેતો વિશેષ અને ચોક્કસ કાયદો હોય અને ગુજરાત રાજ્યના તમામ જિલ્લાઓને આવરી લેતી ચાર યુનિવર્સિટીઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હોય અને જ્યારે ગુજરાત કૃષિ યુનિવર્સિટી અધિનિયમ, ૨૦૦૪ ની કલમ ૪(૪) હેઠળ ચોક્કસ જોગવાઈ હોય, ત્યારે ખાનગી યુનિવર્સિટી માટે વિશેષ કાયદા હેઠળની આવી વૈધાનિક આવશ્યકતાઓનું પાલન કરીને જ અભ્યાસક્રમ ચલાવવો ફરજિયાત છે. આ તબક્કે, એ પણ પુનરાવર્તન કરવું જોઈએ કે કૃષિ શિક્ષણ ભારતના બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની યાદી II ની એન્ટ્રી ૧૪ દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, જ્યાં સુધી અન્ય અભ્યાસક્રમોનો વિચાર કરવામાં આવે છે, જ્યારે અરજદારો માટે તેને ચલાવવાનું ખુલ્લું છે, પરંતુ કૃષિ વિજ્ઞાન અને સંલગ્ન વિષયોને લગતા વિષયોમાં અભ્યાસક્રમો ચલાવવા માટે જ્યાં સુધી તેમાં સંબંધિત યુનિવર્સિટીની સંમતિ અને અધિનિયમની કલમ ૪(૪) હેઠળ રાજ્ય સરકારની મંજૂરી જરૂરી છે, ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ માટે આવા અભ્યાસક્રમો બિલકુલ ચલાવવા ખુલ્લા નથી. તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, એવું કહી શકાય નહીં કે ૧લા અરજદાર અને તે જ રીતે સ્થિત યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા કોઈપણ સત્તાવાળાઓ એટલે કે રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટી, રાજ્ય અને આઇ સી એ આર જેવી સર્વોચ્ચ સંસ્થાની પરવાનગી વિના ચલાવવામાં આવતા અભ્યાસક્રમો

ચલાવવાની બાબતમાં રાજ્ય અને રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીઓને કોઈ કહેવાનો અધિકાર નથી. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને પણ, અરજદારોના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલની દલીલ સ્વીકારી શકાય નહીં.

૫૦. જોકે ગુજરાત પ્રાઈવેટ યુનિવર્સિટીઝ એક્ટ, ૨૦૦૯ નો ઉદ્દેશ્ય ટ્રસ્ટો, સોસાયટીઓ વગેરે દ્વારા શરૂ કરવામાં આવનારી ખાનગી યુનિવર્સિટીઓને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે, પરંતુ તે જ સમયે, આવા કાયદાની જોગવાઈઓનું એ રીતે અર્થઘટન કરી શકાય નહીં કે જેનાથી બી.એસસી. (એગ્રીકલ્ચર), બી.ટેક (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) વગેરે જેવા પ્રોફેશનલ કોર્સના ધોરણો નીચા આવે. ખાનગી યુનિવર્સિટીઓની વધતી જતી ઘટના એ એક આવકારદાયક પગલું છે પરંતુ તે જ સમયે, તે શિક્ષણના ધોરણોના ભોગે ન હોવું જોઈએ, ખાસ કરીને, કૃષિ અને સંલગ્ન વિજ્ઞાન જેવા ક્ષેત્રો માટે જે દેશના અર્થતંત્રમાં દૂરગામી પરિણામો ધરાવે છે.

૫૧. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન્સ નં. ૧૬૩૬૯/૨૦૧૬ અને ૧૬૫૮૭/૨૦૧૬ શિક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત સરકારના નાયબ સચિવ દ્વારા અરજદાર–યુનિવર્સિટીના રજિસ્ટ્રારને જારી કરાયેલા તારીખ ૦૬.૦૯.૨૦૧૬ ના પત્રવ્યવહાર પર સવાલ ઉઠાવતા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં યુનિવર્સિટીને સત્તાધિકારીની કોઈ મંજૂરી વિના સંબંધિત યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતા

બી.એસસી. એગ્રીકલ્ચરનો અભ્યાસક્રમ તાત્કાલિક બંધ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે. અહીં ઉપર જણાવેલ કારણોસર આ પિટિશનો પણ ફગાવી દેવી જરૂરી છે.

૫૨. જોકે રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલત દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે ૭૫% ની હદ સુધી અનામત સંસ્થાકીય પસંદગી ના આધારે પણ ટકાવી શકાય છે. આ સંદર્ભમાં, યતિનકુમાર જશુભાઈ પટેલ વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય ૨૦૧૭(૪) જી એલ આર ૨૯૬૩ માં નોંધાયેલ કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો છે જેમાં ૫૦% સંસ્થાકીય પસંદગી માન્ય રાખવામાં આવી છે, પરંતુ અગાઉની ચર્ચા અને અન્ય મુદ્દાઓ પર ઉપર નોંધવામાં આવેલા અમારા તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો મત છે કે આ મુદ્દામાં જવું જરૂરી નથી. વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી એસ. એન. શેલત દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ સંસ્થાકીય અનામતની દલીલ ખુલ્લી રાખવામાં આવી છે અને નક્કી કરવામાં આવી નથી.

૫૩. ઉપર જણાવેલા કારણો અને ચર્ચા માટે, અમારો મત છે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૦૬૫/૨૦૧૮ ના ૧લા અરજદાર જેવી ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ અને અન્ય લોકોએ રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ પાસેથી કોઈ

સંમતિ લીધા વિના અને ગુજરાત રાજ્ય પાસેથી મંજૂરી લીધા વિના પોતાની જાતે જ બી.એસસી. (એગ્રીકલ્ચર) / બી.ટેક (એગ્રીકલ્ચર એન્જિનિયરિંગ) અને સંલગ્ન અભ્યાસક્રમો શરૂ કર્યા છે. ખાનગી યુનિવર્સિટીઓને રાજ્ય દ્વારા સમયાંતરે ચોક્કસ પત્રવ્યવહાર કરવામાં આવ્યો હોવા છતાં, તેઓએ ગેરકાયદેસર રીતે અભ્યાસક્રમો ચાલુ રાખ્યા છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, અનુસ્નાતક એગ્રીકલ્ચરલ એન્જિનિયરિંગ અને સંલગ્ન અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ આપવાના હેતુ માટે પ્રતિવાદી – રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા સૂચિત પ્રવેશ માપદંડોમાં અમને કોઈ ગેરકાયદેસરતા જણાતી નથી.

૫૪. ઉપરોક્ત કારણોસર અમને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૦૬૫/૨૦૧૮ માં કોઈ યોગ્યતા જણાતી નથી. તે મુજબ તેને ફગાવી દેવામાં આવે છે, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

૫૫. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૫૦૬૫/૨૦૧૮ ના ચુકાદાને અનુસરીને, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન્સ નં. ૧૨૦૬૪/૨૦૧૮, ૧૪૨૩૭/૨૦૧૮ અને ૧૫૦૭૨/૨૦૧૮, જે સમાન હકીકતો પર અને સમાન રાહતો માટે દાખલ કરવામાં આવી છે, તે પણ ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૫૬. વધુમાં, નોંધાયેલા તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન્સ નં. ૧૬૩૬૯/૨૦૧૬ અને ૧૬૫૮૭/૨૦૧૬ પણ ફગાવી દેવા જરૂરી છે. તદનુસાર, તેમને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૫૭. પરિણામે, ઉપરોક્ત રિટ પિટિશનોમાં પસાર કરાયેલા વચગાળાના આદેશોમાંથી ઉદ્ભવતી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૨૫૪/૨૦૧૮, ૧૨૫૫/૨૦૧૮, ૧૭૭/૨૦૧૭ અને ૧૯૪/૨૦૧૭ ઇન્ફ્રક્ચ્યુઅસ તરીકે ફગાવી દેવામાં આવે છે, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ નથી.

૫૮. આ કોર્ટ દ્વારા રિટ પિટિશનો અને લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોમાં પસાર કરાયેલા વચગાળાના આદેશો રદ કરવામાં આવે છે. સંલગ્ન સિવિલ એપ્લિકેશનો ફગાવી દેવામાં આવે છે.

સહી/-

(આર. સુભાષ રેડ્ડી, મુખ્ય ન્યાયમુર્તીશ્રી)

સહી/-

(વિપુલ એમ. પંચોલી, ન્યાયમુર્તીશ્રી)

સુનિલ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.